

RUDNIK UGLJA AD, PLJEVLJA

**Finansijski iskazi
31. decembar 2016. godine i
Izvještaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1 – 2
Finansijski iskazi	
Iskaz o ukupnom rezultatu	3
Iskaz o finansijskoj poziciji	4
Iskaz o promjenama na kapitalu	5
Iskaz o tokovima gotovine	6
Napomene uz finansijske iskaze	7 – 44

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Rudnika uglja AD, Pljevlja

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza (strane 3 do 44) Rudnik uglja AD, Pljevlja (u daljem tekstu: „Društvo“) koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2016. godine i odgovarajući iskaz o ukupnom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju ovih finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih iskaza koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore, Zakonom o računovodstvu Crne Gore i standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjanjima u finansijskim iskazima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih iskaza u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola Društva. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2016. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na sledeća pitanja:

- a) Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su pod pretpostavkom da će Društvo nastaviti poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. Kao što je objelodanjeno u napomeni 2.3 uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2016. godine kratkoročne obaveze Društva veće su od njegovih obrtnih sredstava za iznos od EUR 16.259.310 što je za iznos od EUR 4.820.552 manje u odnosu na istu razliku dan 31. decembra 2015. godine. Ovo pitanje ukazuje na postojanje materijalno značajnih neizvjesnosti koje mogu da izazovu značajnu sumnju u sposobnost Društva da posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. Planovi rukovodstva Društva za otklanjanje navedenih neizvjesnosti i nastavka poslovanja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, objelodanjeni su u napomeni 2.3 uz finansijske iskaze.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Akcionarima Rudnika uglja AD, Pljevlja (nastavak)

Skretanje pažnje (nastavak)

- a) Nadalje, kratkoročne obaveze na dan 31. decembra 2016. godine iznose EUR 27.143.661 i obuhvataju obaveze za poreze i doprinose na zarade u iznosu od EUR 10.805.419. Kao što je objelodanjeno u napomeni 35 uz finansijske iskaze, Ministarstvo finansija je tokom 2017. godine donijelo Rješenje kojim se usvaja zahtjev Društva za reprogram duga koji Društvo ima prema Poreskoj upravi za neizmirene poreze i doprinose. Priloženi finansijski iskazi ne uključuju korekcije koje mogu nastati kao rezultat ovih neizvjesnosti.
- b) Kao što je objelodanjeno u napomeni 34 uz finansijske iskaze, na dan 31. decembra 2016. godine protiv Društva se vodi pedest sudskih sporova od kojih je tužba Opštine Pljevlja od posebnog finansijskog značaja. Na osnovu dosadašnjeg toka sudskih sporova, rukovodstvo Društva smatra da neće nastati obaveze za Društvo po ovom osnovu i zbog toga nije izvršilo rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu proizaći po okončanju sudskih sporova.
- c) Kao što je objelodanjeno u napomeni 35 uz finansijske iskaze, Društvo je na dan 31. decembra 2016. godine iskazalo obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade u iznosu od EUR 10.805.419 koje Društvo nije isplaćivalo u rokovima dospijeća i za koje nije obračunavalo zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja. U skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja (Službeni list br. 083/16), reprogram poreskog potraživanja, obuhvata, između ostalog i otpis kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem ukoliko poreski dužnik ispuni sve obaveze definisane Rešenjem o reprogramu poreskog potraživanja. Kao što je objelodanjeno u napomeni 35 uz finansijske iskaze, Ministarstvo finansija je dana 05. aprila 2017. godine donijelo Rješenje kojim se usvaja zahtjev Društva za reprogram duga koji Društvo ima prema Poreskoj upravi za neizmirene poreze i doprinose.

Naše mišljenje nije kvalifikovano u vezi sa navedenim pitanjima.

Deloitte d.o.o. Podgorica
31. 08. 2017. godine

Katarina Bulatović, Ovlašćeni revizor
(Licenca broj 067 izdata 31. marta 2015. godine)

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(Iznosi u EUR)

<i>Red. broj propisanog obrasca</i>	Kategorija/Pozicija	Napomene	31. decembar 2016.	31. decembar 2015. (Korigovano)
	POSLOVNI PRIHODI		<u>38.728.132</u>	<u>55.058.840</u>
1	Prihodi od prodaje	6	38.570.661	49.750.737
2	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		34.175	46.848
5	Ostali poslovni prihodi		123.296	5.261.255
	POSLOVNI RASHODI		<u>(33.743.831)</u>	<u>(47.525.950)</u>
1	Nabavna vrijednost prodane robe	7	(146.211)	(5.269.184)
2	Troškovi materijala	8	(7.880.851)	(10.193.178)
	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	9	(14.740.439)	(18.177.751)
4	Troškovi amortizacije i rezervisanja	10	(6.231.791)	(6.779.771)
5	Ostali poslovni rashodi	11	(4.744.539)	(7.106.066)
A	POSLOVNI REZULTAT		<u>4.984.301</u>	<u>7.532.890</u>
I	Finansijski prihodi	12	324	5.195
II	Finansijski rashodi	12	(590.486)	(994.613)
B	FINANSIJSKI REZULTAT		<u>(590.162)</u>	<u>(989.418)</u>
I	Ostali prihodi	13	904.761	693.707
II	Ostali rashodi	14	(886.724)	(1.604.650)
C	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI		<u>18.037</u>	<u>(910.943)</u>
F	NETO REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA		<u>4.412.176</u>	<u>5.632.529</u>
H	PORESKI PRIHOD PERIODA	15a)	<u>(696.529)</u>	<u>(914.161)</u>
1	Tekući porez		(575.924)	(997.315)
2	Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda		(120.605)	83.154
I	NETO REZULTAT		<u>3.715.647</u>	<u>4.718.368</u>
	Zarada po akciji	33	<u>0,73</u>	<u>0,93</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Ovi finansijski iskazi su usvojeni od strane rukovodstva Rudnika uglja AD, Pljevlja 31.08 2017. godine.

Potpisano u ime Rudnika uglja AD, Pljevlja:

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza:

_____
(Milunka Kljajević)

Izvršni direktor:

_____
(Slavoljub Popadić)

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
Na dan 31. decembra 2016. godine
(Iznosi u EUR)

<i>Red. broj propisanog obrasca</i>	Kategorija/Pozicija	Napomene	31. decembar 2016.	31. decembar 2015. (Korigovano)
	AKTIVA			
B	STALNA IMOVINA		56.108.921	61.282.815
II	Nematerijalna ulaganja	16	4.445.242	6.386.850
III	Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva		51.050.066	54.147.931
1	Nekretnine, postrojenja i oprema	17	51.050.066	54.147.931
IV	DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI		613.613	748.034
1	Učešće u kapitalu	18	2.173	2.200
3	Ostali dugoročni finansijski plasmani	19	611.440	745.834
D	STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI		-	123.044
E	OBRтна SREDSTVA		10.884.351	11.497.516
I	Zalihe	20	3.523.722	3.323.214
II	Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina		7.360.629	8.174.302
1	Potraživanja	21	6.789.352	7.068.104
3	Kratkoročni finansijski plasmani	22	137.360	142.484
4	Gotovinski ekvivalenti i gotovina	23	336.693	278.006
5	Porez na dodatu vrijednost i AVR	24	97.224	685.708
F	UKUPNA AKTIVA		<u>66.993.272</u>	<u>72.903.375</u>
	PASIVA			
A	KAPITAL		27.937.135	24.235.801
I	Akcijski kapital	25	21.492.990	21.492.990
III	Ostale rezerve		61.401	61.401
IV	Revalorizacione rezerve		15.169.868	15.201.874
VI	Neraspoređeni dobitak		3.715.647	4.718.368
VII	Gubitak		(12.502.771)	(17.238.832)
B	DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE		10.852.331	15.621.828
I	DUGOROČNA REZERVISANJA	26	6.830.011	6.453.823
II	DUGOROČNE OBAVEZE		4.022.320	9.168.005
1	Dugoročni krediti	27	-	2.850.936
2	Ostale dugoročne obaveze	28	4.022.320	6.317.069
C	ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	15c	1.060.145	468.398
D	KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE		27.143.661	32.577.348
I	KRATKOROČNE OBAVEZE		27.143.661	32.577.348
1	Kratkoročne finansijske obaveze	29	4.990.432	8.672.305
3	Obaveze iz poslovanja	30	3.592.092	3.736.181
4	Ostale kratkoročne obaveze i PVR	31	14.909.208	16.460.620
5	Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	32	3.095.861	2.710.927
6	Obaveze po osnovu poreza na dobit	15a)	556.068	997.315
II	KRATKOROČNA REZERVISANJA		-	-
E	UKUPNA PASIVA		<u>66.993.272</u>	<u>72.903.375</u>

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(Iznosi u EUR)

	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Revalorizacijske rezerve	Neraspoređeni dobitak	Gubitak	Ukupno
Stanje, 1. januar 2015. godine	21.492.990	61.401	15.299.615	2.503.876	(19.840.449)	19.517.433
Pokriće gubitka	-	-	-	(2.503.876)	2.503.876	-
Efekti po osnovu rashodovanja osnovnih sredstava	-	-	(97.741)	-	97.741	-
Dobitak tekućeg perioda	-	-	-	4.919.137	-	4.919.137
Stanje, 31. decembar 2015. godine	21.492.990	61.401	15.201.874	4.919.137	(17.238.832)	24.436.570
Stanje, 1. januar 2016. godine	21.492.990	61.401	15.201.874	4.919.137	(17.238.832)	24.436.570
Korekcija početnog stanja	-	-	-	(200.769)	-	(200.769)
Stanje na dan 1. januara 2016. godine, nakon korekcije	21.492.990	61.401	15.201.874	4.718.368	(17.238.832)	24.235.801
Pokriće gubitka	-	-	-	(4.718.368)	4.718.368	-
Efekti po osnovu procjene vrijednosti osnovnih sredstava	-	-	456.829	-	-	456.829
Efekti odloženih poreza po osnovu procjene vrijednosti zemljišta	-	-	(471.142)	-	-	(471.142)
Efekti po osnovu rashodovanja osnovnih sredstava	-	-	(17.693)	-	17.693	-
Dobitak tekućeg perioda	-	-	-	3.715.647	-	3.715.647
Stanje, 31. decembar 2016. godine	21.492.990	61.401	15.169.868	3.715.647	(12.502.771)	27.937.135

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine
(Iznosi u EUR)

Kategorija/Pozicija	Tekuća 2016. godina	Prethodna 2015. godina
A. Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	45.811.900	56.738.852
Prodaja i primljeni avansi	45.657.223	56.732.985
Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	151.227	3.854
Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	3.450	2.013
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(38.203.625)	(49.590.948)
Isplate dobavljačima i dati avansi	(14.699.982)	(17.750.055)
Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	(15.180.607)	(20.483.748)
Plaćene kamate	(418.421)	(933.617)
Porez na dobit	(1.017.171)	-
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	(6.887.444)	(10.423.528)
Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	7.608.275	7.147.904
B. Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
I Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	177.764	328.324
Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	177.440	327.534
Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	324	790
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.443.243)	(1.330.224)
Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	(1.443.243)	(1.330.224)
Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.265.479)	(1.001.900)
C. Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(6.283.431)	(6.064.835)
Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	(5.999.232)	(5.322.651)
Finansijski lizing	(284.199)	(742.184)
Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	(6.283.431)	(6.064.835)
D. Neto tok gotovine	59.365	81.169
E. Gotovina na početku izvještajnog perioda	278.006	196.837
G Negativne kursne razlike	(678)	-
H. Gotovina na kraju izvještajnog perioda	336.693	278.006

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****1. OSNIVANJE I DJELATNOST**

„Rudnik uglja“ AD, Pljevlja je osnovan 1952. godine Odlukom Narodnog odbora sreza Pljevaljskog kao Preduzeće za istraživanje i proizvodnju uglja. Nakon donošenja Zakona o udruženom radu početkom 1974. godine, Rudnik uglja se konstituiše kao Organizacija udruženog rada sa solidarnom odgovornošću. Godine 1979. Društvo se transformiše u Radnu organizaciju koja u svom sastavu ima više osnovnih organizacija udruženog rada. Statusnom promjenom iz 1989. godine Rudnik uglja postaje Društveno preduzeće, a donošenjem Zakona o javnim preduzećima 1990. godine, Rudnik uglja posluje kao Javno preduzeće.

Akcionarsko društvo „Rudnik uglja“, Pljevlja je osnovano Odlukom o transformaciji Javnog preduzeća „Rudnik uglja“, Pljevlja u akcionarsko društvo, broj 03-12190/8 od 28. decembra 1998. godine i upisano u sudski registar kod Privrednog suda u Bijelom Polju pod brojem Fi 1105/98, 18. oktobra 1999. godine.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima Republike Crne Gore („Sl. list RCG“ br. 6/2002), Društvo je registrovano u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 12. februara 2002. godine, pod registarskim brojem 4-0001652/001.

Osnovna djelatnost Društva je vađenje i briketiranje lignita. Društvo takođe može obavljati djelatnosti predviđene važećim Statutom (izgradnja stambenih i nestambenih zgrada, puteva, cjevovoda, priprema gradilišta itd).

Organi upravljanja i rukovođenja Društva su Skupština akcionara, kao najviši organ Društva, Odbor direktora, kao organ upravljanja i rukovođenja Društvom i Izvršni direktor. Skupštinu akcionara čine ovlašćeni predstavnici svih akcionara Društva. Odbor direktora sastoji se od sedam članova koji se biraju na period od jedne godine. Članove Odbora direktora bira Skupština akcionara.

Sjedište Društva je u Pljevljima, Ulica Velimira Jakića broj 6.

Na dan 31. decembra 2016. godine Društvo je imalo 808 zaposlenih radnika na neodređeno vrijeme, dok je tokom godine angažovano do 169 radnika na određeno vrijeme, u zavisnosti od potreba koji je zahtijevao tehnološki proces proizvodnje (31. decembra 2015. godine: 899 zaposlenih radnika na neodređeno vrijeme, odnosno do 135 na određeno vrijeme).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza**

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 52/2016).

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, pravna lica sastavljaju finansijske iskaze po Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), odnosno po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“), koje je objavio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa („IFAC“) dobilo pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12 i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine. Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Društva, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva je Euro (EUR).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)****2.2. Korišćenje procjenjivanja**

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na pretpostavke korišćene u procjeni vrijednosti imovine, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, procjene korisnog vijeka upotrebe opreme i ostalih rezervisanja.

2.3. Stalnost poslovanja

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su pod pretpostavkom da će Društvo nastaviti poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. U toku 2016. godine je za iznos EUR 4.820.522 smanjena razlika između kratkoročnih obaveza i obrtnih sredstava, i na kraju 2016. godine razlika iznosi EUR 16.259.310, dok je na 31. decembar 2015. godine iznosio EUR 21.079.832, što ukazuje da Društvo ulazi u zonu finansijske konsolidacije, čime su značajno smanjene neizvjesnosti u smislu stalnosti poslovanja.

Dodatno, Društvo je u toku 2016. godine smanjilo ukupne obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine u odnosu na 31. decembar 2015. godine u iznosu od EUR 10.203.184 od čega na dugoročne obaveze otpada EUR 4.769.497 a na kratkoročne obaveze EUR 5.433.687 i to dugoročne obaveze sa EUR 15.621.828 na EUR 10.852.331, a kratkoročne obaveze sa EUR 32.577.348 na EUR 27.143.661.

Društvo je sa intencijom izmirenja obaveza po osnovu zaostalih poreza i doprinosa na zarade zaposlenih, u skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja (Službeni list br. 083/16) podnijelo zahtjev za reprogram Poreskoj upravi dana 23.02.2017. godine. Društvo je dana 05. aprila 2017. godine dobilo Rjesenje br 03/1-109/3-17 od Ministarstva finansija Crne Gore o reprogramu duga prema Poreskoj upravi za neizmirene obaveze za poreze i doprinose u iznosu od EUR 13.437.192 za period od januara 2015. godine do januara 2017. godine. Društvo je izvršilo uplatu od 30% od osnovnog poreskog duga u iznosu od EUR 4.031.158, dana 28. februara 2017. godine i 18. maja 2017. godine. Ostatak poreskog duga za koji je odobren reprogram (umanjen za 30%) u ukupnom iznosu EUR 9.406.034 će biti vraćen u 60 jednakih mjesečnih rata u iznosu od EUR 156.767 od kojih prva rata dospijeva 1. avgusta 2017. godine do krajnjeg roka otplate 01. jula 2022. godine.

Sa dobijanjem Rešenja o reprogramu, Društvo je nastavilo finansijsku konsolidaciju smanjenjem razlike između kratkoročnih obaveza i obrtnih sredstava, pa ta razlika na dan 30. jun 2017. godine iznosi EUR 2.224.042. Kratkoročne obaveze, posle prenosa na dugoročne obaveze i plaćanja 30% po osnovu reprograma poreskih obaveza, iznose EUR 15.884.493, dok iznos obrtnih sredstava na dan 30. jun 2017. godine iznosi EUR 13.660.451.

Pomenutim Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja je definisano da reprogram poreskog potraživanja poreskog dužnika obuhvata:

- 1) odlaganje plaćanja poreskog potraživanja u najviše 60 jednakih mjesečnih rata,
- 2) otpis kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem,
- 3) jednokratnu uplatu od 10% od ukupnog iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja.

Rešenje o reprogramu poreskog potraživanja može biti ukinuto ako Društvo ne uplati jednokratnu uplatu od najmanje 10%, ne uplati tri mjesečne rate u skladu sa rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja ili kasni više od 30 dana sa plaćanjem tekuće obaveze po osnovu javnih prihoda. U slučaju ukidanja rešenja o reprogramu poreskog potraživanja, poresko potraživanje utvrđeno rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja uvećava se za pripadajuću kamatu od dana njegovog nastanka u skladu sa zakonom kojim se uređuje poreski postupak, a poreski organ će po službenoj dužnosti pokrenuti postupak prinudnog izvršenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje poreski postupak.

2.4. Uporedni podaci

Društvo je kao uporedne podatke prikazalo iskaz o ukupnom rezultatu, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava 31. decembra 2015. godine, odnosno iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2015. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA****3.1. Prihodi i rashodi**

Prihodi se odmjeravaju po pravičnoj vrijednosti primljene naknade ili naknade koja će se primiti i predstavljaju iznose koji se dobijaju za prodane robe i izvršene usluge u toku redovnog poslovanja, umanjene za popuste i porez na dodatu vrijednost.

Prihodi od prodaje priznaju se kada se rizik i korist povezana sa pravom vlasništva prenese na kupca, a to podrazumijeva datum isporuke proizvoda kupcu. Poslovni prihodi se najvećim dijelom odnose na prihode ostvarene prodajom uglja Termoelektrani Pljevlja (u daljem tekstu „TE Pljevlja“), pravnim i fizičkim licima.

Priznavanje rashoda vrši se istovremeno sa priznavanjem prihoda radi kojih su ti rashodi nastali (princip sučeljavanja prihoda i rashoda).

Prihodi od kamata i rashodi kamata se knjiže u korist, odnosno na teret obračunskog perioda na koji se odnose.

3.2. Beneficije za zaposlene

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada

Društvo je, po Pojedinačnom kolektivnom ugovoru, u obavezi da isplati otpremnine za odlazak u penziju u iznosu od 6 najnižih cijena rada zvanično objavljenih u Crnoj Gori ili trostruke prosječne zarade zaposlenog (u zavisnosti od toga šta je za zaposlenog povoljnije) i jubilarne nagrade za rad ostvaren u Društvu u skladu sa Odlukom rukovodstva. Dugoročne obaveze po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada nakon ispunjavanja uslova, iskazane su po sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima.

Dugoročne obaveze po osnovu rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju utvrđene su aktuarskim odmjeravanjem, nezavisnog aktuara, sa sljedećim pretpostavkama: diskontna stopa 10%, rast zarada 3% i stopa fluktuacije 5%.

Naknade za kratkoročna plaćena odsustva

Plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima (godišnji odmori), ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu za koji se očekuje da će biti isplaćen kao rezultat neiskorišćenih kumuliranih prava na dan iskaza o finansijskoj poziciji. U slučaju nekumuliranih troškova plaćenih odsustava, obaveza ili trošak se ne priznaju do vremena odsustva. Društvo je obračunalo naknade za kratkoročna plaćena odsustva zaposlenih u skladu sa MRS 19 „Naknade zaposlenima“.

3.3. Pozitivne i negativne kursne razlike

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja su preračunati u EUR primjenom zvaničnih deviznih kurseva važećih na dan iskaza o finansijskoj poziciji. Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u EUR po zvaničnim deviznim kursovima važećim na dan poslovne promjene. Pozitivne i negativne kursne razlike, koje nastaju preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine, knjiže se u korist ili na teret iskaza o ukupnom rezultatu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.4. Porezi i doprinosi****Porez na dobitak*****Tekući porez na dobitak***

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica, („Sl. list RCG,” br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG,” 40/08, 86/09, 40/12, 61/13 i 55/16). Stopa poreza na dobitak je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u iskazu o ukupnom rezultatu uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobitak

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema iskazu o finansijskoj poziciji, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum iskaza o finansijskoj poziciji se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kog će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, poreze po odbitku na kamate plaćene nerezidentima, porez na potrošnju i druge poreze, kao i naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim republičkim i lokalnim poreskim propisima.

3.5. Nematerijalna imovina

Nematerijalna ulaganja se sastoje od koncesionog prava za eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju Pljevaljski ugljeni basen. Nematerijalna ulaganja koja su nabavljena kapitalizuju se u visini nabavne vrijednosti na dan transakcije. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju u visini nabavne vrijednosti umanjene za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvrjeđenje.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja obračunava se proporcionalnom metodom, tokom korisnog vijeka upotrebe i jednaka je fiksnom dijelu godišnje koncesione naknade. Period eksploatacije iznosi 20 godina. Fiksni dio godišnje koncesione naknade u periodu od 2005. do 2025. godine iznosi EUR 672.300.

3.6. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretninama, postrojenjima i opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Prilikom nabavke inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove i troškove dovođenja sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno, nekretnine, postrojenja i oprema se odmjeravaju po fer vrijednosti i umanjene za ukupnu ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.6. Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)**

Sredstvo izgrađeno u sopstvenoj režiji priznaje se po cijeni koštanja, pod uslovom da ona ne prelazi tržišnu vrijednost. U cijenu koštanja sredstva ne ulaze kamata, administrativni i drugi opšti troškovi, koji se ne mogu direktno pripisati sredstvu.

Naknadni troškovi: troškovi zamjene djelova nekretnina, postrojenja i opreme (ugradnja novih rezervnih djelova), troškovi adaptacija, remonta i generalnih popravki priznaju se kao povećanje sadašnje vrijednosti nekretnina i opreme ako je vjerovatno da će po tom osnovu doći do priliva budućih ekonomskih koristi i ako se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Troškovi nastali po osnovu tekućeg održavanja nekretnina, postrojenja i opreme: zamjena i ugradnja sitnih rezervnih djelova i potrošnog materijala, kao i troškovi svakodnevnih popravki opreme, smatraju se rashodom perioda u kom su nastali.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, iskazuju se u iskazu o ukupnom rezultatu kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Društvo priznaje sredstvo po osnovu uklanjanja otkrivke, ako su ispunjeni uslovi:

- a) ako je vjerovatno da će buduća ekonomska korist (poboljšan pristup rudnom ležištu) povezana sa uklanjanjem otkrivke priticati u Društvo,
- b) Društvo može da identifikuje komponentu rudnog ležišta za koje je pristup poboljšan, i
- c) Troškovi koji se odnose na aktivnosti uklanjanja otkrivke koji su povezani sa tom komponentom se mogu pouzdano odmjeriti.

Sredstvo priznato po osnovu aktivnosti uklanjanja otkrivke se računovodstveno obuhvata kao dio vrijednosti postojećeg kopa.

Društvo početno odmjerava sredstvo po osnovu uklanjanja otkrivke po cijeni koštanja, koju čini zbir troškova direktno nastalih iz aktivnosti uklanjanja otkrivke kojim se poboljšava pristup određivoj komponenti rude, uvećanih za alocirane direktno pripisive opšte režijske troškove. Neki prateći radovi se mogu obavljati u isto vrijeme sa obavljanjem proizvodne aktivnosti uklanjanja otkrivke po planu. Troškovi koji su povezani sa takvim pratećim radovima se ne uključuju u troškove sredstava po osnovu uklanjanja otkrivke.

Nakon početnog priznavanja, sredstvo po osnovu uklanjanja otkrivke Društvo knjigovodstveno vodi po cijeni koštanja umanjenoj za amortizaciju i gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti, na isti način kao i postojeći kop, čiji je on sastavni dio.

Društvo je sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine izvršilo obračun u skladu sa zahtjevima tumačenja IFRIC 20 – Troškovi uklanjanja otkrivke u proizvodnoj fazi, na osnovu koga je utvrđeno da nema osnova za priznavanje sredstva po osnovu troškova otkrivke, koji mogu biti kapitalizovani.

3.7. Amortizacija

Amortizacija nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme se obračunava na nabavnu, odnosno procijenjenu vrijednost na početku godine, kao i na nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opremu stavljene u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Amortizacija (nastavak)

Primijenjene stope amortizacije za najznačajnije grupe nekretnina, postrojenja i opreme, određene na bazi korisnog vijeka upotrebe sredstava a koje su bile u primjeni i tokom 2016. godine, su sljedeće:

<u>Glavne grupe opreme</u>	<u>Stopa amortizacije (%)</u>	<u>Stopa koja se priznaje u poreskom bilansu (%)</u>
Poslovne zgrade	1,3 – 8,33	5,00
Računari i računarska oprema	10,00- 20,00	30,00
Vozila	11,11 -25	20,00
Namještaj i kancelarijska oprema	12,5 - 14	15,00 – 30,00

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG,“ br. 40/08, 86/09, 40/12, 61/13 i 55/16) obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme za poreske svrhe se razlikuje od obračuna amortizacije za računovodstvene svrhe. Naime, amortizacija građevinskih objekata za poreske svrhe obračunava se primjenom proporcionalnog metoda, a za sva ostala sredstva primjenom degresivnog metoda. Amortizacija nematerijalnih sredstava – koncesija, za računovodstvene i poreske svrhe, vrši se primjenom proporcionalne metode na osnovu vijeka trajanja tih ulaganja.

Sredstvo po osnovu uklanjanja otkrivke se amortizuje na sistematskoj osnovi, tokom očekivanog korisnog vijeka trajanja određive komponente površinskog rudnog kopa, kome je poboljšan pristup kao rezultat uklanjanja otkrivke. Amortizacija, za računovodstvene i poreske svrhe, vrši se primjenom funkcionalne metode na osnovu vijeka trajanja postojećeg površinskog kopa.

3.8. Obezvrjeđenje vrijednosti imovine

Na dan iskaza o finansijskoj poziciji, rukovodstvo Društva bi trebalo da analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim iskazima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obezvrjeđenje, nadoknadivi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim iskazima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim iskazima se smanjuje do njegove nadoknadive vrijednosti.

Obezvrjeđenje bi trebalo da se priznaje kao trošak tekućeg perioda i evidentira u okviru ostalih poslovnih rashoda ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim iskazima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se obezvrjeđenje tretira kao smanjenje revalorizacije rezerve do revalorizovanog iznosa.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, vrijednost sredstva prikazana u finansijskim iskazima se povećava do promijenjene procjene nadoknadivog iznosa, ali tako da povećana vrijednost prikazana u finansijskim iskazima ne prelazi iznos koji bi bio prikazan da se u proteklom godinama nije računalo obezvrjeđenje. Poništenje obezvrjeđenja se računa kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim iskazima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacije rezerve.

Društvo je na dan 31. decembra 2016. godine izvršilo procjenu vrijednosti imovine i efekte procjene evidentiralo kako se to zahtijeva Međunarodnim računovodstvenim standardima MRS 16 – „Nekretnine, postrojenja i oprema“ kao i MRS 36 – „Umanjenje vrijednosti imovine“

3.9. Zalihe

Zalihe materijala i rezervnih djelova se vode po metodu prosječnih nabavnih cijena ili po neto ostvarivoj prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je niža. Nabavna vrijednost uključuje vrijednost po fakturi dobavljača, transportne i ostale zavisne troškove nabavke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.9. Zalihe (nastavak)**

Zalihe robe su iskazane po nabavnim cijenama ili po neto ostvarivoj prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je niža.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto ostvarivu prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se otpisuju.

3.10. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u iskazu o finansijskoj poziciji Društva, od momenta kada je Društvo ugovornim odredbama vezano za instrument.

Dugoročni plasmani

Dugoročne finansijske plasmane čine učešća u kapitalu drugih kompanija i dati krediti radnicima. Učešća u kapitalu čine akcije banaka, kotiraju se na berzi i vrednuju po fer vrijednosti. Krediti zaposlenima se vrednuju po iznosu plasiranih sredstava umanjenih za iznos ukupnih uplata. Društvo vrednuje dugoročne kredite po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope u skladu sa MRS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i vrednovanje".

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja sa fiksnim ili utvrdivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu mjere se po amortizacionom trošku, koristeći metod efektivne kamatne stope, umanjenom za umanjenje vrijednosti na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj naplativosti.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Finansijska imovina se evaluira sa ciljem identifikacije indikatora umanjenja vrijednosti na datum sastavljanja finansijskih iskaza. Finansijska imovina se umanjuje za obezvrjeđenje vrijednosti tamo gdje je dokazano da je, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjena sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova investicije manja od njene neto sadašnje vrijednosti.

Objektivni dokaz umanjenja finansijske imovine može uključiti:

- značajnu finansijsku teškoću pravnog lica,
- kašnjenje ili propust u plaćanju ili
- veliku vjerovatnoću da će dužnik otići pod stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja od kupaca umanjuje se upotrebom računa umanjenja vrijednosti. Kada je potraživanje od kupca nenaplativo, otpisuje se preko računa umanjenja vrijednosti. Naknadne naplate ranije otpisanih iznosa se knjiže na teret umanjenja vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti računa umanjenja vrijednosti se priznaju u iskazu o ukupnom rezultatu.

Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja smanji i smanjenje se objektivno može povezati sa događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se ispravlja kroz iskaz o ukupnom rezultatu u mjeri koja neće rezultirati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo prestaje da priznaje finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese, odnosno zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)****3.10. Finansijski instrumenti (nastavak)***Gotovinski ekvivalenti i gotovina*

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinskim ekvivalentima i gotovinom podrazumijevaju se novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka i novčana sredstva oročena kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca, koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

Obaveze prema dobavljačima i obaveze po kreditima

Obaveze prema dobavljačima se prvobitno prikazuju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti uz primjenu ugovorene kamatne stope koja aproksimira efektivnu kamatnu stopu.

Prestanak priznavanja finansijske obaveze

Društvo prestaje da priznaje finansijsku obavezu kada, i samo kada, su obaveze Društva otpuštene, otkazane ili ističu.

3.11. Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom na Društvo prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

Sredstva koja se drže po ugovorima o finansijskom lizingu se priznaju u iskazu o finansijskoj poziciji Društva po sadašnjoj vrijednosti minimalnih rata lizinga utvrđenih na početku perioda lizinga. Odgovarajuća obaveza prema davaocu lizinga se uključuje u iskazu o finansijskoj poziciji kao obaveza po finansijskom lizingu.

Plaćanja po osnovu ugovora o operativnom lizingu priznaju se ravnomjerno kao trošak tokom perioda trajanja lizinga.

3.12. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima važeću zakonsku ili izvedenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, kada postoji velika vjerovatnoća da će za podmirenje obaveze biti potreban odliv sredstava i kada je iznos obaveza pouzdano procijenjen.

3.13. Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve su formirane po osnovu efekata revalorizacije, odnosno po osnovu efekata izvršene procjene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme koju je Društvo izvršilo u skladu sa metodom računovodstvenog obuhvatanja i iskazivanja njihove vrijednosti, koji je dozvoljeni računovodstveni tretman po MRS 16 - „Nekretnine, postrojenja i oprema“. Revalorizaciona rezerva po osnovu procjene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme može se direktno iskazati kao povećanje neraspoređene dobiti ili kao smanjenje akumuliranog nepokrivenog gubitka u visini realizovanih revalorizacionih rezervi.

Efekat revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme koji je iskazan u revalorizacionim rezervama smatra se realizovanim samo u slučaju izvršene prodaje, odnosno rashodovanja predmetne nekretnine, postrojenja i opreme.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH PROCJENA**

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza kao i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza.

U nastavku su prikazane ključne pretpostavke vezane za budućnost i ostali izvori procjenjivanja, neizvjesnosti na datum iskaza o finansijskoj poziciji koji predstavljaju značajan rizik za materijalne korekcije iznosa pozicija iskaza o finansijskoj poziciji u sljedećoj finansijskoj godini.

4.1. Nekretnine, postrojenja i oprema

Društvo je angažovalo eksternog procjenjivača u cilju fer odmjeravanja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme na dan 31. decembar 2016. godine (napomene 16 i 17). Rukovodstvo Društva smatra da su pretpostavke korišćene u odmjeravanju nadoknadive vrijednosti nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme realne i ostvarive, a posebno pretpostavke o procijenjenom životnom vijeku bloka I u TE Pljevlja, kao i vijeku eksploatacije uglja za potrebe TE Pljevlja, na kojima se navedena procijena bazirala.

4.2. Amortizacija i stope amortizacije

Obračun amortizacije i stope amortizacije su zasnovane na projektovanom ekonomskom vijeku trajanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja. Jednom godišnje Društvo procjenjuje ekonomski vijek na osnovu trenutnih predviđanja.

Procijenjeni korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka nekretnina i opreme se analizira godišnje, ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki. Rukovodstvo Društva smatra da su računovodstvene procjene u vezi sa procijenjenim korisnim vijekom trajanja nekretnina, postrojenja i opreme, značajne računovodstvene procjene. Takođe, usljed značajnosti stalnih sredstava u ukupnoj aktivni Društva, uticaj svake promjene u navedenim pretpostavkama može biti materijalno značajan za finansijski položaj Društva, kao i za rezultate njegovog poslovanja. Na primjer, ukoliko bi Društvo skratilo prosječan korisni vijek stalne imovine za 10%, to bi u poslovnoj 2016. godini rezultovalo u dodatnom trošku amortizacije za oko EUR 208.583 (u poslovnoj 2015. godini: EUR 546.239).

4.3. Rezervisanja za sudske sporove

Generalno, rezervisanja su u značajnoj mjeri podložna procjenama. Društvo procjenjuje vjerovatnoću da se neželjeni slučajevi mogu dogoditi kao rezultat prošlih događaja i vrši procjenu iznosa koji je potreban da se izmiri obaveza. Iako Društvo poštuje načelo opreznosti prilikom procjene, s obzirom na to da postoji velika doza neizvjesnosti, u određenim slučajevima stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. Društvo nije izvršilo rezervisanja u finansijskim iskazima za eventualne obaveze po sudskim sporovima, zbog toga što, po procjeni rukovodstva Društva iako nije sa sigurnošću moguće predvidjeti konačan ishod sporova, Društvo neće biti izloženo materijalno značajnim potencijalnim gubicima po navedenom osnovu.

4.4. Odložena poreska sredstva

Značajna procjena od strane rukovodstva Društva je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****4. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH PROCJENA (nastavak)****4.5. Fer vrijednost**

Fer vrijednost finansijskih instrumenata za koje ne postoji aktivno tržište je određena primjenom odgovarajućih metoda procjene. Društvo primjenjuje profesionalni sud prilikom izbora odgovarajućih metoda i pretpostavki. Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i, u slučajevima kada se ocjeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim iskazima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

5. KOREKCIJA FINANSIJSKIH ISKAZA UPOREDNIH PERIODA

Društvo je izvršilo određene korekcije prethodno iskazanog iskaza o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2015. godine, kao i iskaza o dobitku i gubitku za poslovnu 2015. godinu, radi korekcija finansijskih iskaza iz ranijih godina u skladu sa zahtjevima MRS 8 "Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške".

Društvo je korigovalo finansijske iskaze za 2015. godinu za iznos EUR 173.708 koji se odnosi na naknadno utvrdeni porez na nepokretnost, a po osnovu Rješenja Opštine Pljevlja, kao i iznos od EUR 46.917 koji se najvećim dijelom odnosi na razlike za manje isplaćene naknade zarada u prethodnim godinama, a po osnovu presuda Osnovnog suda u Pljevljima u sporovima koje su protiv Društva pokrenula fizička lica, zaposleni i bivši zaposleni u Društvu, čime je Društvo uvećalo ostale prihode i umanjilo neraspoređenu dobit za navedeni iznos. Shodno navedenim korekcijama, Društvo je umanjilo porez na dobit za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2015. godine, uvećavši neraspoređenu dobit za iznos EUR 19.856.

Dodatno, Društvo je izvršilo reklasifikaciju kratkoročnih rezervisanja za varijabilni dio naknade za koncesiju na ostale kratkoročne obaveze i PVR u iznosu od EUR 538.532, a samim tim i troškovi rezervisanja u istom iznosu su reklasifikovani na ostale poslovne rashode. Takođe, Društvo je izvršilo reklasifikaciju obaveza za doprinose za stambenu izgradnju u iznosu od EUR 1.266.540 sa obaveza po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda na ostale kratkoročne obaveze i PVR.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

5. KOREKCIJA FINANSIJSKIH ISKAZA UPOREDNIH PERIODA (nastavak)

Efekti korekcija na iskazu o dobitku i gubitku Društva za godinu koja se završila 31. decembra 2015. prikazani su u sljedećem pregledu:

	31. decembar 2015.	Korekcija	31. decembar 2015. (Korigovano)
POSLOVNI PRIHODI	55.058.840	-	55.058.840
Prihodi od prodaje	49.750.737	-	49.750.737
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	46.848	-	46.848
Ostali poslovni prihodi	5.261.255	-	5.261.255
POSLOVNI RASHODI	(47.305.325)	(220.625)	(47.525.950)
Nabavna vrijednost prodane robe	(5.269.184)	-	(5.269.184)
Troškovi materijala	(10.193.178)	-	(10.193.178)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(18.177.751)	-	(18.177.751)
Troškovi amortizacije i rezervisanja	(7.318.303)	538.532	(6.779.771)
Ostali poslovni rashodi	(6.346.909)	(759.157)	(7.106.066)
POSLOVNI REZULTAT	7.753.515	(220.625)	7.532.890
Finansijski prihodi	5.195	-	5.195
Finansijski rashodi	(994.613)	-	(994.613)
FINANSIJSKI REZULTAT	(989.418)	-	(989.418)
Ostali prihodi	693.707	-	693.707
Ostali rashodi	(1.604.650)	-	(1.604.650)
REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	(910.943)	-	(910.943)
NETO REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA	5.853.154	(220.625)	5.632.529
PORESKI PRIHOD PERIODA	(934.017)	19.856	(914.161)
Tekući porez	(1.017.171)	19.856	(997.315)
Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	83.154	-	83.154
NETO REZULTAT	4.919.136	(200.769)	4.718.368
Zarada po akciji	0,97	-	0,93

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

5. KOREKCIJA FINANSIJSKIH ISKAZA UPOREDNIH PERIODA (nastavak)

Efekti korekcija u Iskazu o finansijskoj poziciji Društva na dan 31. decembra 2015. godine prikazani su u narednoj tabeli:

	31. decembar 2015	Korekcija	31. decembar 2015. godine Korigovano
AKTIVA			
STALNA IMOVINA	61.282.815	-	61.282.815
Nematerijalna ulaganja	6.386.850	-	6.386.850
Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva	54.147.931	-	54.147.931
Nekretnine, postrojenja i oprema	54.147.931	-	54.147.931
DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	748.034	-	748.034
Učešće u kapitalu	2.200	-	2.200
Ostali dugoročni finansijski plasmani	745.834	-	745.834
STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI	123.044	-	123.044
OBRTNA SREDSTVA	11.497.516	-	11.497.516
Zalihe	3.323.214	-	3.323.214
Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	8.174.302	-	8.174.302
Potraživanja	7.068.104	-	7.068.104
Kratkoročni finansijski plasmani	142.484	-	142.484
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	278.006	-	278.006
Porez na dodatu vrijednost i AVR	685.708	-	685.708
UKUPNA AKTIVA	72.903.375	-	72.903.375
PASIVA			
KAPITAL	24.436.570	(200.769)	24.235.801
Akcijski kapital	21.492.990	-	21.492.990
Ostale rezerve	61.401	-	61.401
Revalorizacione rezerve	15.201.875	-	15.201.874
Neraspoređeni dobitak	4.919.137	(200.769)	4.718.368
Gubitak	(17.238.832)	-	(17.238.832)
DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	16.294.128	(672.300)	15.621.828
DUGOROČNA REZERVISANJA DUGOROČNE OBAVEZE	6.453.823	-	6.453.823
DUGOROČNE OBAVEZE	9.840.305	(672.300)	9.168.005
Dugoročni krediti	2.850.936	-	2.850.936
Ostale dugoročne obaveze	6.989.369	(672.300)	6.317.069
ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	468.398	-	468.398
KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE	31.704.279	873.069	32.577.348
KRATKOROČNE OBAVEZE	31.165.747	1.411.601	32.577.348
Kratkoročne finansijske obaveze	8.000.005	672.300	8.672.305
Obaveze iz poslovanja	3.736.181	-	3.736.181
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	14.612.038	1.848.582	16.460.620
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	3.800.353	(1.089.426)	2.710.927
Obaveze po osnovu poreza na dobit	1.017.171	(19.856)	997.315
KRATKOROČNA REZERVISANJA	538.532	(538.532)	-
UKUPNA PASIVA	72.903.375	-	72.903.375

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

6. PRIHODI OD PRODAJE

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Prihodi od prodaje uglja:	38.383.701	48.386.426
- u zemlji	36.411.237	46.209.067
- u inostranstvu	1.972.464	2.177.359
Prihodi od prodaje stanova zaposlenim i bivšim zaposlenim (penzionerima)	32.226	1.236.731
Prihodi od prodaje proizvoda	8.417	9.234
Prihodi od pružanja usluga	<u>146.317</u>	<u>118.346</u>
	<u>38.570.661</u>	<u>49.750.737</u>

Prihodi od prodaje uglja u zemlji sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine, najvećim dijelom se odnose na prodaju uglja za proizvodnju električne energije TE Pljevlja, u iznosu od EUR 35.019.206 što čini 91% ukupne proizvodnje (31. decembra 2015. godine: EUR 44.626.096). U 2016. godini ukupna prodaja uglja iznosila je 1.349.736 tona (2015. godina: 1.734.771 tona). Od ukupno prodane količine uglja u 2016. godini, na TE Pljevlja odnosi se 1.278.077 tona (2015. godina: 1.657.315 tona).

Planirana i ostvarena prodaja uglja, po količinama, za 2016. godinu, prikazana je u narednom pregledu:

<u>Asortiman</u>	<u>Količina (u tonama)</u>		
	<u>Planirano</u>	<u>Ostvareno</u>	<u>%</u>
Komad	57.915	43.692	75
Kocka	31.985	26.849	84
Sitan ugalj	10.567	1.118	11
TE „Pljevlja“	<u>1.460.179</u>	<u>1.278.077</u>	<u>88</u>
Ukupno	<u>1.560.646</u>	<u>1.349.736</u>	<u>86</u>

Manje isporučene količine uglja i posljedično manji prihodi su rezultat višemjesečnog zastoja TE Pljevlja u prvom polugođu 2016. godine.

Prodajne cijene uglja bez PDV-a, za 2016. godinu, prikazane su u narednom pregledu:

<u>Cjenovnik</u>	<u>Cijena po toni – 2016. godine</u>	<u>Cijena po toni – 2015. godine</u>
Komad	51,48	50,57
Kocka	48,27	48,27
- TE „Pljevlja“	prosjek 26,11	prosjek 26,93
- Ostali kupci	29,25	35,00

Novi cjenovnik je u primjeni od 01. januara 2016. godine.

7. NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE

Nabavna vrijednost prodane robe u iznosu od EUR 146.211 (2015: EUR 5.269.184) se najvećim dijelom odnosi na cijenu izgradnje raspodijeljenih stanova u iznosu od EUR 139.357 (2015: EUR 5.261.255) (napomena 19). Odlukom Odbora direktora od 01. aprila 2015. godine izvršena je raspodjela 78 stanova u Stambeno-poslovnim objektu „Stražica“ koje je Društvo izgradilo i prodalo svojim zaposlenima. U toku 2016 godine Društvo je prodalo 2 stana.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

8. TROŠKOVI MATERIJALA

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Troškovi osnovnog materijala za izradu – eksploziv	395.395	461.797
Troškovi pomoćnog materijala za izradu	223.735	241.422
Troškovi potrošnog materijala	36.746	38.309
Troškovi kancelarijskog materijala	15.754	18.163
Troškovi otpisa alata i inventara (napomena 20)	41.322	22.280
Troškovi kala, rastura, loma i kvara	10.745	10.426
Troškovi zaštite na radu	27.377	63.424
Troškovi rezervnih djelova	1.144.229	1.084.838
Troškovi auto guma u upotrebi (napomena 20)	249.333	668.089
Troškovi auto guma	17.471	27.240
Troškovi goriva	3.492.869	5.349.467
Troškovi maziva	24.443	25.444
Troškovi rashladnih tečnosti	25.717	27.028
Troškovi ulja	242.852	262.000
Troškovi električne energije	1.891.752	1.867.035
Troškovi sopstvene energije – uglj	11.749	22.936
Ostali troškovi	29.362	3.280
	<u>7.880.851</u>	<u>10.193.178</u>

Društvo je na dan 31. decembar 2016. godine prikazalo troškove goriva u iznosu od EUR 3.492.869 (31. decembar 2015: EUR 5.349.467). Značajno smanjenje u odnosu na prethodnu godinu u iznosu od EUR 1.856.598 je posledica smanjenja potrošnje u litrima za 1.310.263 l i smanjenja prosječne cijene goriva sa 0,87 EUR/l ostvarene u 2015. godini na 0,72 EUR/l za 2016. godinu.

Ostvareni troškovi auto guma u upotrebi u iznosu od EUR 249.333 (31. decembar 2015: EUR 668.089) se odnose na stavljanje u upotrebu auto guma u tekućoj, odnosno u prethodnoj godini.

9. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Troškovi bruto zarada i naknada zarada	10.088.001	11.639.194
Troškovi poreza i doprinosa na teret poslodavca	1.305.463	1.579.704
Troškovi prevoza na rad zaposlenih	259.645	291.882
Troškovi ishrane zaposlenih u proizvodnji	54.395	98.689
Troškovi službenih putovanja	43.319	40.532
Troškovi pomoći zaposlenima	26.904	37.590
Troškovi primanja članova Odbora direktora	182.498	198.537
Troškovi otpremnina po osnovu odlaska u penziju i sporazumnog raskida radnog odnosa	319.769	1.070.250
Troškovi isplate zimmice	425.822	455.089
Troškovi po osnovu ugovora sa agencijom	1.453.509	1.507.122
Troškovi po osnovu ostalih ugovora	77.522	90.182
Troškovi jubilarnih nagrada	12.350	12.988
Troškovi poreza na opraštanje duga	38.706	694.353
Ostali lični rashodi	452.536	461.639
	<u>14.740.439</u>	<u>18.177.751</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

9. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI (nastavak)

Troškove bruto zarada i naknada zarada ostvario je prosječan broj zaposlenih od 868 radnika, dok je prosječna neto zarada sa startnom zaradom ostvarena u iznosu od EUR 661.

Troškovi po osnovu ugovora sa agencijom, koji za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine, iznose EUR 1.453.509 (31. decembar 2015. godine: EUR 1.507.122) ostvario je prosječan broj zaposlenih od 106 sa prosječnom neto zaradom od EUR 622.

Ostali lični rashodi koji za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine iznose EUR 452.536 (2015. godine: EUR 461.639) se najvećim dijelom u iznosu od EUR 419.249 (2015. godina: EUR 440.614) odnose na pomoći penzionerima.

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Troškovi amortizacije (napomena 16 i 17)	5.334.473	5.193.846
Troškovi dugoročnih rezervisanja-rekultivacija (napomena 26)	578.864	1.585.925
Troškovi dugoročnih rezervisanja-otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 26)	86.776	-
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore	231.678	-
	6.231.791	6.779.771

Obračun troškova rezervisanja za rekultivaciju spoljašnjeg odlagališta "Jagnjilo" u iznosu od EUR 578.864 (2015: EUR 1.585.925) je urađen na osnovu analize i procjene Sektora proizvodnje, Služba tehničke pripreme, a na bazi podataka o površinama na kojima je izvršena eksploatacija i na kojima postoji obaveza rekultivacije u budućem periodu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

11. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Troškovi proizvodnih usluga		
- troškovi usluga na izradi učinaka	931.011	2.439.780
- troškovi transportnih usluga	70.864	95.289
- troškovi usluga održavanja	335.799	207.769
- troškovi istraživanja i projektovanja	70.500	117.242
- ostali troškovi – promjenljivi dio koncesija	288.158	538.532
- ostali troškovi proizvodnih usluga	110.763	115.646
Nematerijalni troškovi		
- troškovi neproizvodnih usluga – revizija, konsalting, advokatske usluge	144.235	98.107
- troškovi stručnog usavršavanja, licenci i ostalih usluga	82.975	119.571
- troškovi usluga obezbijeđenja Rudnika	458.082	380.477
- troškovi reprezentacije	13.266	14.389
- troškovi premija osiguranja	139.119	159.261
- troškovi platnog prometa	46.033	41.382
- troškovi članarina	41.878	41.712
Troškovi poreza i doprinosa		
- troškovi poreza na imovinu i promet	902.042	1.289.555
- troškovi doprinosa za stambenu izgradnju	622.742	713.373
- troškovi ostalih poreza i doprinosa	442.991	644.195
Ostali poslovni rashodi		
- ostali nematerijalni troškovi	44.081	89.786
	<u>4.744.539</u>	<u>7.106.066</u>

Troškovi usluga na izradi učinaka u iznosu od EUR 931.011 (2015: EUR 2.439.780) se najvećim dijelom odnose na troškove usluga angažovanja mehanizacije (bager, buldožer i dva dampere) po ugovorima sa "Atlas Montenegro" d.o.o. Nikšić u iznosu EUR 884.694.

Troškovi usluga obezbijeđenja u toku 2016. godine iznose EUR 458.082 (2015. godine: EUR 380.477) i povećani su zbog preuzimanja većeg obima zaštite odnosno više zona zaštite od strane Agencije za obezbijeđenje.

Troškovi poreza na imovinu i promet u iznosu od EUR 902.042 (2015: EUR 1.289.555) se u najvećem dijelu odnose na porez na imovinu u iznosu od EUR 900.059 (2015: EUR 1.225.098) obračunati na osnovu Rješenja za porez na zemljište i građevinske objekte shodno Zakonu o porezu na nepokretnosti uz primjenu stope iz Odluke o porezu na nepokretnost (opštinski propisi). Na rješenje za porez na zemljište za 2016. godinu, kao i prethodne godine, uložena je žalba i vodi se upravni postupak.

Troškovi doprinosa za stambenu izgradnju u iznosu od EUR 622.742 (2015: EUR 713.373) se odnose na 6% izdvajanja na mjesečnu bruto zaradu zaposlenih.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

12. FINANSIJSKI PRIHODI/RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
<i>Prihodi od kamata</i>	324	5.195
<i>Rashodi od kamata</i>		
- po osnovu uzetih kredita	423.338	845.232
- po osnovu lizinga	4.884	44.921
- zateznih kamata za neblagovremeno plaćanje dospjelih obaveza	22.523	14
- po osnovu javnih prihoda - PDV, koncesija i drugi	89.862	40.296
- po osnovu dužničko - povjerilačkih odnosa	13.793	198
- iz ranijih godina	11.580	8.024
- porez po odbitku	23.678	52.993
- ostali rashodi kamata	828	2.935
	<u>590.486</u>	<u>994.613</u>
	<u>590.162</u>	<u>989.418</u>

13. OSTALI PRIHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Prihodi od prodaje materijala	94.583	146.252
Viškovi	795	791
Prihodi od smanjenja obaveza	-	126
Ukidanje dugoročnih rezervisanja za rekultivaciju (napomena 26)	346.470	128.140
Ukidanje dugoročnih rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 26)	14.425	302.108
Prihodi od ugovornih kazni	187.734	77.212
Prihodi od smanjenja obaveza iz ranijih godina	9.042	1.110
Prihodi od usklađivanja vrijednosti potraživanja sa kupcima (napomena 21)	205.603	35.047
Ostali prihodi	46.109	2.921
	<u>904.761</u>	<u>693.707</u>

U 2016. godini izvršeno je ukidanje rezervisanja u iznosu od EUR 346.470 (2015: EUR 128.140), a odnosi se na površine unutrašnjeg odlagališta "Kutlovača" u iznosu od EUR 100.750, PK „Potrlica“ u iznosu od EUR 125.720 i spoljašnje odlagalište „Jagnjilo“ u iznosu od EUR 120.000 gdje je izvršeno rekultivisanje.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti potraživanja sa kupcima u iznosu od EUR 205.603 (2015: EUR 35.047) se u najvećem djelu odnosi na naplatu zaostale kamate u iznosu od EUR 151.572 od Energetike d.o.o. Kragujevac, Srbija (napomena 21).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

14. OSTALI RASHODI

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Troškovi po osnovu rashodovanja zaliha	3.745	8.433
Ostala davanja u naturalnom obliku - ugalj za dan rudara	6.343	30.841
Troškovi proslave – dan rudara	13.932	20.748
Troškovi kazni i izvršenja po sudskim presudama	20.285	44.842
Rashodi naknadnih šteta	144.985	103.238
Troškovi sponzorstva	46.600	68.000
Troškovi donacija	120.815	150.772
Troškovi rashodovanja građevinskih objekata	2.042	228.308
Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti materijalne imovine	356.415	-
Troškovi otpisa potraživanja od zaposlenih za stambene kredite	-	16.687
Rashodi razlike zarada iz prethodnih perioda	-	69.436
Rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda	-	12.647
Obezvrijeđenje vrijednosti rezervnih djelova	84.156	19.836
Obezvrijeđenje vrijednosti alata i inventara	3.886	22.507
Ostali rashodi	15.922	4.019
Obezvrijeđenje vrijednosti potraživanja za avanse	-	124.718
Obezvrijeđenje dugoročnih kredita datih zaposlenima	16.379	603.307
Troškovi po osnovu otpisa potraživanja	51.219	76.311
	<u>886.724</u>	<u>1.604.650</u>

Rashodi po osnovu uskladjivanja vrijednosti materijalne imovine u iznosu od EUR 356.415 se u cjelosti odnose na knjiženje efekata po osnovu procjene imovine od strane ovlaštenog procjenjivača KPMG d.o.o. Podgorica (napomena 17).

Troškovi sponzorstva koji za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine iznose EUR 46.600 (2015. godina: EUR 68.000) i odnose se u cjelosti na finansiranja sportskih klubova.

15. POREZ NA DOBITAK

a) Porez na dobitak

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Tekući porez na dobit	(575.924)	(997.315)
Odloženi poreski prihodi/(rashodi) perioda	(120.605)	83.154
Stanje na kraju godine	(696.529)	(914.161)

b) Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim iskazima Društva i poreskom bilansu

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Dobitak u iskazu o ukupnom rezultatu prije oporezivanja	4.412.176	5.632.529
Poreska stopa 9%	397.095	506.928
Efekte usklađivanja rashoda za poreske svrhe	178.829	566.491
Oprema koja se ne priznaje u poreske svrhe	(750)	(480)
Naknadno priznati poreski kredit iz prethodnog perioda	-	(76.584)
Ostalo	121.355	(82.194)
	<u>696.529</u>	<u>914.161</u>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	15,78%	16,23%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

15. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

c) Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu EUR 1.060.145 (31. decembra 2015. godine: EUR 468.398) odnose se na odbitne privremene razlike između poreske osnovice po kojoj se nekretnine, postrojenja i oprema priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim iskazima Društva kao i na odložene poreske obaveze po osnovu ponovne procjene zemljišta.

	<u>Stanje na dan 1. januar</u>	<u>Povećanja/ (smanjenja) preko iskaza u ukupnom rezultatu</u>	<u>Smanjenje revalorizaci onih rezervi</u>	<u>Stanje na dan 31. decembar</u>
2015:				
Odložene poreske obaveze koje se odnose na				
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima, nekretninama i opremi	(551.552)	83.154	-	(468.398)
Stanje, 31. decembra 2016. Godine	<u>(551.552)</u>	<u>83.154</u>	<u>-</u>	<u>(468.398)</u>
2016:				
Odložene poreske obaveze koje se odnose na				
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima, nekretninama i opremi	(468.398)	(120.606)	(471.141)	(1.060.145)
Stanje, 31. decembra 2016. godine	<u>(468.398)</u>	<u>(120.606)</u>	<u>(471.141)</u>	<u>(1.060.145)</u>

16. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	<u>(Iznosi u EUR)</u> <u>Koncesija</u>
Nabavna vrijednost	
Stanje, 1. januara 2016. godine	13.446.000
Stanje, 31. decembra 2016. godine	<u>13.446.000</u>
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januara 2015. godine	6.386.850
Amortizacija (napomena 10)	672.300
Stanje, 31. decembra 2015. godine	<u>7.059.150</u>
Amortizacija (napomena 10)	672.300
Uskladjivanje vrijednosti koncesija u skladu sa MRS 39 (napomena 28)	1.269.308
Stanje, 31. decembra 2016. godine	<u>9.000.758</u>
Neotpisana vrijednost na dan:	
- 31. decembra 2016. godine	<u>4.445.242</u>
- 31. decembra 2015. godine	<u>6.386.850</u>

Društvo je angažovalo eksternog procjenjivača, KPMG d.o.o. Podgorica, u cilju fer odmjeravanja fer vrijednosti nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2016. godine. Navedenom procjenom je ustanovljeno da je na dan 31. decembra 2016. godine nadoknadiva vrijednost nematerijalnih ulaganja jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE**31. decembar 2016. godine****16. NEMATERIJALNA ULAGANJA (nastavak)**

Nematerijalna ulaganja se sastoje od koncesionog prava za eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju Pljevaljski ugljeni basen. Odlukom Ministarstva za rudarstvo i geološka istraživanja Crne Gore o produženju prava na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju Pljevaljski ugljeni basen, od 2. februara 2006. godine, produžava se period eksploatacije uglja od strane „Rudnika uglja“ AD, Pljevlja u pomenutom basenu na sljedećih 20 godina. U okviru eksploatacionog polja nalaze se reviri: Potrlica, Cementara, Kalušići, Komini, Grevo, Borovica, Rabitlje i Šumani. Društvo je dužno da na dobijeno pravo na eksploataciju plaća koncesionu naknadu koja se sastoji iz stalnog i promjenljivog dijela.

Ukupan iznos stalnog dijela koncesione naknade određen je u visini EUR 672.300 godišnje za period od 2005. do 2011. godine i EUR 1.344.600 godišnje za period od 2012. do 2025. godine. Tokom 2012. godine je potpisan Aneks ugovora sa Vladom Crne Gore – Ministarstvo ekonomije od 12. jula 2012. godine kojim je utvrđen iznos stalnog dijela koncesione naknade u visini EUR 13.446.000 odnosno EUR 672.300 godišnje. Godišnji iznos stalnog dijela koncesione naknade uplaćivaće se u jednakim polugodišnjim ratama, najkasnije do kraja juna, odnosno decembra tekuće godine. Promjenljivi dio koncesione naknade obračunava se godišnje i iznosi 2,5% od godišnje vrijednosti proizvodnje. Godišnja vrijednost proizvodnje obračunava se na osnovu ostvarene godišnje proizvodnje uglja i ostvarene prosječne godišnje prodajne cijene proizvoda. Nadležno ministarstvo može za obračun godišnje proizvodnje koristiti i statističke podatke o prosječnim godišnjim prodajnim cijenama ove vrste proizvoda ostvarenim na domaćem tržištu. Dokumentaciju za obračun promjenljivog dijela naknade koncesionar će dostavljati nadležnom ministarstvu najkasnije do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu. Promjenljivi dio naknade plaća se u iznosu koji prelazi iznos godišnjeg stalnog dijela naknade. Obezbjedenje potraživanja na ime naknade za eksploataciju uglja je hipoteka prvog reda na nepokretnoj imovini Društva (napomena 17).

Ugovor o produženju prava na eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju Pljevaljski ugljeni basen, broj 01-1025/1, zaključen je 21. marta 2006. godine između „Rudnik uglja“ AD, Pljevlja i Ministarstva za rudarstvo i geološka istraživanja Republike Crne Gore. Eksploatacija uglja se obavlja po koeficijentu iskorišćenosti uglja iz ležišta u iznosu od 90%. Ugovorom je definisano da će se od utvrđenih količina uglja prvenstveno podmirivati potrebe TE Pljevlja. Društvo ima obavezu da nakon obavljene eksploatacije izvrši rekultivaciju eksploatacionih prostora u skladu sa projektima rekultivacije. Eksploatacija (proizvodnja) uglja obavlja se u dva postojeća revira, organizaciono postavljena kao Radna jedinica Površinski kopovi i to: površinski kop „Potrlica“ i površinski kop „Borovica“.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja obračunava se proporcionalnim metodom, tokom korisnog vijeka upotrebe i jednaka je fiksnom dijelu godišnje koncesione naknade.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

								(Iznosi u EUR)
	Zemljište	Građevinski objekti	Vanposlovni objekti	Osnovna sredstva uzeta u lizing	Oprema i ostala sredstva	Osnovna sredstva u pripremi	Dati avansi za osnovna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost								
Stanje, 1. januar 2015. godine	20.710.790	25.440.081	50.903	18.762.496	66.492.503	8.317.430	124.042	139.898.245
Nove nabavke tokom godine	-	-	-	-	-	1.504.384	261.630	1.766.014
Aktiviranja osnovnih sredstava	151.079	76.945	-	-	957.977	(1.186.001)	-	-
Rashodovanje i otuđenje	(1.080)	(304.411)	-	-	(1.448.157)	(5.384.299)	-	(7.137.947)
Prenos na troškove	-	-	-	-	-	(1.144.348)	-	(1.144.348)
Ostali prenosi	(24.345)	-	-	(11.739.432)	11.089.436	(4)	(164.354)	(838.699)
Stanje, 31. decembar 2015. godine	<u>20.836.444</u>	<u>25.212.615</u>	<u>50.903</u>	<u>7.023.064</u>	<u>77.091.759</u>	<u>2.107.162</u>	<u>221.318</u>	<u>132.543.265</u>
Stanje, 1. januar 2016. godine	20.836.444	25.212.615	50.903	7.023.064	77.091.759	2.107.162	221.318	132.543.265
Nove nabavke tokom godine	-	-	-	-	-	1.565.474	18.226	1.583.700
Aktiviranja osnovnih sredstava	24.875	582.783	-	-	1.204.484	(1.812.142)	-	-
Efekat procjene	(3.642.481)	(103.124)	-	-	(10.856.499)	-	-	(14.602.104)
Rashodovanje i otuđenje	-	-	-	-	(139.478)	-	-	(139.478)
Ostali prenosi	-	-	-	(7.023.064)	7.023.064	(2.942)	(114.826)	(117.768)
Stanje, 31. decembar 2016. godine	<u>17.218.838</u>	<u>25.692.274</u>	<u>50.903</u>	<u>-</u>	<u>74.323.330</u>	<u>1.857.552</u>	<u>124.718</u>	<u>119.267.615</u>
Ispravka vrijednosti								
Stanje, 1. januar 2015. godine	-	6.042.657	50.903	14.290.390	55.536.153	-	-	75.920.103
Amortizacija (napomena 10)	-	636.621	-	828.710	3.056.213	-	-	4.521.544
Rashodovanje	-	-	-	(9.067.463)	8.417.465	-	124.718	(525.280)
Stanje, 31. decembar 2015. godine	-	(76.102)	-	-	(1.444.931)	-	-	(1.521.033)
	<u>-</u>	<u>6.603.176</u>	<u>50.903</u>	<u>6.051.637</u>	<u>65.564.900</u>	<u>-</u>	<u>124.718</u>	<u>78.395.334</u>
Stanje, 1. januar 2016. godine	-	6.603.176	50.903	6.051.637	65.564.900	-	124.718	78.395.334
Amortizacija (napomena 10)	-	763.375	-	-	3.898.800	-	-	4.662.175
Efekat procjene	-	(92.998)	-	-	(14.609.520)	-	-	(14.702.518)
Ispravka	-	-	-	(6.051.637)	6.051.637	-	-	-
Rashodovanje	-	-	-	-	(137.442)	-	-	(137.442)
Stanje, 31. decembar 2016. godine	<u>-</u>	<u>7.273.553</u>	<u>50.903</u>	<u>-</u>	<u>60.768.375</u>	<u>-</u>	<u>124.718</u>	<u>68.217.547</u>
Neotpisana vrijednost na dan:								
- 31. decembra 2016. godine	<u>17.218.838</u>	<u>18.418.721</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>13.554.955</u>	<u>1.857.552</u>	<u>-</u>	<u>51.050.066</u>
- 31. decembra 2015. godine	<u>20.836.444</u>	<u>18.609.439</u>	<u>-</u>	<u>971.427</u>	<u>11.526.859</u>	<u>2.107.162</u>	<u>96.600</u>	<u>54.147.931</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Društvo je angažovalo eksternog procjenjivača, KPMG d.o.o. Podgorica, u cilju fer odmjerenja fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme na dan 31. decembar 2016. godine. Shodno rezultatima procjene Društvo je izvršilo usklađivanje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme sa efektima na rashodima od usklađivanja prikazanim u iskazu o ukupnom rezultatu u iznosu EUR 356.415, revalorizacionih rezervi u iznosu od EUR 456.829, povećanjem vrijednosti materijalne imovine u iznosu EUR 100.414.

Navedenom procjenom je ustanovljeno da je na dan 31. decembra 2016. godine, nadoknativa vrijednost zemljišta i građevinskih objekata manja od njihove vrijednosti iskazane u finansijskim iskazima Društva, dok je fer vrijednost opreme veća od vrijednosti iskazane u finansijskim iskazima Društva.

Ključne pretpostavke korišćene u procjeni vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme

Zemljište je procijenjeno pretežno metodom direktnog poređenja prodajnih cijena pri čemu su respektovane sadašnja upotreba i buduća namjena zemljišta. U postupku procjene zemljište je klasifikovano na kop, odlagalište, zemljište pod stambenim i poslovnim objektima (uključujući i neposrednu okolinu) i ostalo (zemljište eksproprisano za potrebe kopa ili odlagališta, ali koje se još ne koristi za te svrhe).

Pri procjeni vrijednosti parcela na kojima se nalaze kop i odlagalište, uzete su u obzir činjenice da zemljište nije slobodno niti je trenutno utrživo i da u sadašnjem stanju nema alternativnu upotrebu bez prethodne rekultivacije, što predstavlja vremenski zahtjevan proces, ali i zakonski obavezan, a troškovi rekultivacije su uglavnom visoki i često premašuju tržišnu cijenu zemljišta. Imajući sve navedeno u vidu, procjenjivač je identifikovane uporedive cijene korigovao naniže za 80% i dodatne efekte eksternog otpisa.

Zemljište pod stambenim i poslovnim objektima tretirano je kao izgrađeno zemljište. Pri utvrđivanju uporedivih cijena prikupljeni su podaci o oglašenim prodajama na teritoriji Pljevalja i okoline. Kako je u pitanju oglašena cijena za slobodno zemljište, a procjenjivano zemljište nije slobodno niti je odmah utrživo, procjenjivački tim je izvršio korekciju naniže u iznosu od 50%.

Ostalo zemljište, za parcele koje su eksproprisane, a na dan procjene nijesu izgrađene niti počele da se koriste kao kop ili odlagalište, te ne podliježu eksternom otpisu, fer vrijednost utvrđena je korekcijom identifikovane uporedive cijene diskontom za smanjenu utrživost i troškove prodaje, u iznosu od 20%.

Građevinski objekti, postrojenja i oprema procijenjeni su pretežno troškovnim pristupom, metodom amortizovanih troškova zamjene, uz kombinaciju sa direktnim poređenjem prodajnih cijena sa tržišta korišćene opreme tamo gdje je bilo adekvatno i moguće.

Kada su u pitanju rezidualne vrijednosti, procjenjivački tim je imao u vidu djelatnost Društva, način i intenzitet upotrebe sredstava, te je rezidualne vrijednosti dodijelio samo poslovnim objektima, magacinima i sličnim zidanim objektima. Kod opreme je procijenjeno da nema rezidualne vrijednosti, jer bi se eventualna vrijednost dobijena za staro gvožđe po prestanku upotrebe netirala sa troškovima demontaže, siječenja i dislociranja.

Eksterno smanjenje vrijednosti (ekonomsko obezvređenje, ekonomski otpis) reflektuje umanjenje vrijednosti imovine izazvano eksternim faktorima kao što su promjene u ponudi i tražnji, izmjene pravne regulative i drugi spoljni faktori, uključujući uslove poslovanja u industrijskoj grani i neposrednom privrednom okruženju. Utrđivanje stepena eksternog otpisa sredstava sprovodi se primjenom prinostnog pristupa, metodom diskontovanog novčanog toka.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Budući da je prinosni pristup u ovom slučaju izabran kao prikladan za ocjenu mogućnosti poslovanja Društva u budućem periodu (going-concern) i da koristi novčane tokove kao osnovu, te da je ocjena procjeniteljskog tima da je preostali vijek sredstava 30 godina (uz redovno tekuće i investiciono održavanje), izvršena je projekcija novčanog toka za period 1. januar 2017. godine – 31. decembar 2046. godine.

Korišćeni su novčani tokovi u nominalnom izrazu, što znači da su svi novčani prilivi i odlivi projektovani u tekućim cijenama. Novčani tok projektovani su prije servisiranja dugova i prije poreza, što znači da bi rezultirajuća vrijednost bila upotrebna vrijednost sredstava. Prvi korak u projekciji je bila identifikacija ključnih faktora. Imajući u vidu sve organizacione i poslovne promjene Društva, među najvažnijim pretpostavkama je da će tokom projektovanog petogodišnjeg perioda Društvo nastaviti da posluje u skladu sa sadašnjim organizacionim i poslovnim uslovima, tj. bez značajnih izmjena u načinu poslovanja i bez proširenja kapaciteta.

U skladu s tim, procjenjivač je koristio sljedeće pretpostavke:

- osnovni izvor prihoda Društva će biti proizvodnja i prodaja mrkolignitnog uglja u komadu, sitnog uglja i uglja u kocki;
- ključni kupac i dalje će biti Elektroprivreda Crne Gore za potrebe proizvodnje u TE Pljevlja pri čemu rukovodstvo Društva smatra da je procjena životnog vijeka TE blokova u Pljevljima najmanje takva da obezbijedi poslovanje Društva i isporuke uglja do 2030. godine, koja je kao rok eksploatacije korišćena u procjeni. Naime, elektroenergetskom sistemu Crne Gore je neophodna bazna energija iz termoelektrana i prema procijenama rukovodstva Društva, TE Pljevlja će u formi stare - ekološki sanirane (Blok I) ili novoizgrađene (Blok II) nastaviti da radi i narednih 30 godina. Tome doprinosi i donijeta odluka Elektroprivrede Crne Gore da investira u ekološku sanaciju Bloka I TE Pljevlja, te da će uz redovno i investiciono održavanje obezbijediti njegov dalji rad. Takođe, prema informacijama iz Elektroprivrede Crne Gore, postojeći Blok I TE Pljevlja je odradio oko 185.000 sati, a tehničke mogućnosti uz odgovarajuće rekonstrukcije i redovno održavanje omogućavaju da funkcioniše još najmanje toliko, što i potvrđuje iskustvo istog tipa elektrana u okruženju, koje su funkcionisale po 350.000 sati, i još uvijek su u funkciji. Dakle, nema dileme u biznis potrebi i tehničkoj pretpostavci da će neka forma TE raditi u Pljevljima i u narednih 30 godina;
- prihodi i troškovi projektovani su na osnovu usvojenog Biznis plana za 2017. godinu, energetskog bilansa Crne Gore za period od 2017. do 2019. godine i pretpostavki o kretanju cijena i troškova iz Studije o opravdanosti ulaganja u izgradnju Bloka 2 u TE Pljevlja i Tehno-ekonomskog elaborata o eksploataciji uglja – Izvještaja o mogućnostima smanjenja troškova proizvodnje iz 2016. godine (u daljem tekstu: „Fichtner studija“);
- cijena uglja za potrebe TE Pljevlja bazirana je na modelu „troškovi plus“, sa maržom od 8%, dok su cijene uglja za komercijalnu prodaju povećavane u skladu sa projektovanom inflacijom EUR;
- jedinični troškovi su obračunati na osnovu Fichtner studije i preračunati u nominalni izraz;
- amortizacija je obračunata na osnovu procijenjenih vrijednosti sredstava i procijenjenih amortizacionih stopa;
- investicije u 2017. godini projektovane su na osnovu Biznis plana i Fichtner studije, s tim što je, u skladu sa metodološkim zahtjevima, isključena nabavka novih sredstava. Od 2018. godine nadalje predviđeno je reinvestiranje cjelokupne amortizacije, osim u posljednje dvije godine;
- pretpostavljeno je da će ugovor o koncesiji u odgovarajućem trenutku biti obnovljen pod istim uslovima.
- diskontna stopa – s obzirom da se vrijednost utvrđena Metodom diskontovanih novčanih tokova zasniva na obračunu budućih tokova gotovine na bazi investiranog kapitala, odgovarajuća diskontna stopa je prosječna ponderisana cijena kapitala (WACC) koja u sebi sadrži cijenu sopstvenog kapitala i cijenu duga. Cijena sopstvenog kapitala predstavlja stopu prinosa koju zahtijevaju investitori, kao kompenzaciju za rizik koji preuzimaju investiranjem u kapital određenog društva. Cijena sopstvenog kapitala određuje se korišćenjem CAPM modela (eng. „capital asset pricing model“). Prosječna ponderisana nominalna cijena kapitala (poslije poreza) iznosi 11%. Kako je novčani tok projektovan prije poreza, stopa prije poreza obračunata je iterativnim postupkom: najprije je izračunata vrijednost poslije poreza na bazi toka sa uključenim porezima i stope od 11%, a zatim su isključeni porezi i obračunata odgovarajuća stopa koja daje istu vrijednost, u iznosu od 12,04%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Osetljivost na promjene u pretpostavkama

U vezi sa procjenom upotrebne vrijednosti jedinice koja generiše gotovinu, rukovodstvo Društva vjeruje da nikakva razumno očekivana promjena u gore navedenim pretpostavkama ne može dovesti do situacije u kojoj bi knjigovodstvena vrijednost jedinice koja generiše gotovinu materijalno premašila njenu nadoknadivu vrijednost.

Kao sredstva obezbjeđenja za kredit potpisan između Erste grupacije koju sačinjavaju Erste banka AD, Podgorica i Erste bank DD, Rijeka i Društva u iznosu od EUR 15.000.000 upisane su hipoteke na zemljištu ukupne površine 267.540 m², nekategorisanim putevima površine 772.462 m² i stambenim prostorima ukupne površine 149m² u listu nepokretnosti broj 272 u katastarskoj Opštini Crljenice.

18. UČEŠĆA U KAPITALU

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar	31. decembar
	2016.	2015.
Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica	5.623	5.623
Minus: Obezvrjeđenje učešća u kapitalu	(3.450)	(3.423)
	<u>2.173</u>	<u>2.200</u>

Učešća u kapitalu sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine, u iznosu od EUR 2.173 (31. decembra 2015. godine: EUR 2.200), odnose se na 44 akcije Prve banke Crne Gore koje su vrednovane po tržišnoj cijeni na Montenegroberzi AD, Podgorica, koja na dan 31. decembra 2016. godine iznosi EUR 49,38 (31. decembra 2015. godine: EUR 50,00).

19. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	(Iznosi u EUR)	
	31. decembar	31. decembar
	2016.	2015.
Stambeni krediti radnika	105.706	125.456
Dugoročni krediti po osnovu prodatih stanova	1.217.088	1.366.169
Dospijeće dugoročnih kredita do jedne godine (napomena 22)	(137.360)	(142.484)
Ispravka za diskont dugoročnih plasmana	(573.994)	(603.307)
	<u>611.440</u>	<u>745.834</u>

Beskatmatni stambeni krediti radnika odobravani su do 2008. godine. Iznos kredita se umanjuje za 3,5% za svaku godinu efektivnog radnog staža korisnika kredita i njegovog bračnog druga ostvarenog u Društvu i stanje ovih plasmana na 31. decembar 2016. godine iznosi EUR 105.706.

Beskatmatni dugoročni krediti po osnovu prodatih stanova u iznosu od EUR 1.217.088 su dati u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba radnika Društva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

19. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

Dospijeće ostalih dugoročnih finansijskih plasmana sa stanjem na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine iznosi:

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Do jedne godine	137.360	142.484
Od jedne do pet godina	602.937	602.937
Preko pet godina	582.497	746.204
	<u>1.322.794</u>	<u>1.491.625</u>

20. ZALIHE

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
<i>Zalihe u magacinu</i>		
- Osnovni materijal	575.977	561.001
- Rezervni djelovi	3.145.364	3.019.207
- Kancelarijski materijal	5.967	5.530
- Inventar	29.357	51.628
- Auto gume	271.377	111.070
- Ambalaža	3.500	3.500
- Auto-gume namijenjene prodaji	-	50.550
- Gorivo i mazivo	182.719	133.766
- Roba u bifeu	1.010	1.222
	<u>4.215.271</u>	<u>3.937.474</u>
<i>Ispravka vrijednosti zaliha</i>		
- Materijal	(26.320)	(22.433)
- Rezervni djelovi	(636.800)	(549.331)
- Inventara i auto guma	(30.974)	(50.568)
	<u>(694.094)</u>	<u>(622.332)</u>
<i>Zalihe u upotrebi</i>		
- Inventar u upotrebi	306.774	285.328
- Auto gume u upotrebi	1.691.548	1.582.090
- Ambalaža u upotrebi	6.096	6.096
	<u>2.004.418</u>	<u>1.873.514</u>
<i>Ispravka vrijednosti zaliha u upotrebi</i>		
- Inventar u upotrebi	(306.774)	(285.328)
- Auto gume u upotrebi	(1.691.548)	(1.582.090)
- Ambalaža u upotrebi	(6.096)	(6.096)
	<u>(2.004.418)</u>	<u>(1.873.514)</u>
Dati avansi	<u>2.545</u>	<u>8.072</u>
	<u>3.523.722</u>	<u>3.323.214</u>

Promjene na ispravci vrijednosti zaliha za 2016. i 2015. godinu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	Godina koja se završava 31. decembra 2016.	(Iznosi u EUR) 2015.
Stanje na početku godine	1.873.514	1.569.064
Ispravka vrijednosti u toku godine (napomena 8)	290.655	690.369
Smanjenje ispravke u toku godine po osnovu rashodovanja zaliha u upotrebi	(159.751)	(385.919)
Stanje na kraju godine	<u>2.004.418</u>	<u>1.873.514</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

21. POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Potraživanja od pravnih lica:		
- u zemlji	5.366.393	5.231.327
- u inostranstvu	<u>53.240</u>	<u>92.608</u>
	5.419.633	5.323.935
Potraživanja od državnih organa	623.716	616.455
Potraživanja od zaposlenih za isplaćene otpremnine	37.150	312.608
Potraživanja od zaposlenih za kasu uzajamne pomoći i telefon	164.921	204.785
Potraživanja od zaposlenih i penzionera za ugalj	235.197	286.975
Potraživanja za kamatu	346.599	498.126
Potraživanja od sindikata	-	49.818
Potraživanja po sudskim sporovima	66.603	90.415
Potraživanja po osnovu datih depozita za eksproprijaciju zemljišta	336.962	336.962
Ostala potraživanja	<u>6.229</u>	<u>2.635</u>
	1.817.377	2.398.779
<i>Minus: Ispravka vrijednosti potraživanja</i>		
- potraživanja od kupaca	(101.059)	(156.484)
- potraživanja za kamate	<u>(346.599)</u>	<u>(498.126)</u>
	<u>(447.658)</u>	<u>(654.610)</u>
	<u>6.789.352</u>	<u>7.068.104</u>

Sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine, potraživanja od kupaca u zemlji za ugalj u iznosu od EUR 5.366.393 (31. decembar 2015. godine: EUR 5.231.327) najvećim dijelom se sastoje od potraživanja po osnovu isporuke uglja TE Pljevlja i to u vrijednosti od EUR 5.062.866 (2015: EUR 4.999.776).

Potraživanja za kamatu sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine, iznose EUR 346.599 (2015: EUR 498.126) u cjelosti se odnose na potraživanja od Energetike d.o.o. Kragujevac, Srbija, po osnovu zatezne kamate za neblagovremeno plaćanje obaveza po osnovu isporuke uglja u periodu od 27. jula 1998. do 20. marta 2009. godine, po presudi Višeg Trgovinskog suda u Beogradu, od 9. marta 2006. godine. Društvo je izvršilo ispravku vrijednosti cjelokupnog iznosa potraživanja starijih od godinu dana od Energetike d.o.o. Kragujevac, Srbija. Društvo je u toku 2016. godine po tom osnovu naplatilo EUR 151.572.

Promjene na ispravci vrijednosti potraživanja iz poslovnih odnosa za 2016. i 2015. godinu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
Stanje na početku godine	654.610	689.985
Ispravka vrijednosti u toku godine (napomena 13)	17.481	14.314
Naplata u toku godine (napomena 13)	(223.084)	(49.361)
Isknjižavanje otpisanih potraživanja u toku godine	<u>(1.349)</u>	<u>(328)</u>
Stanje na kraju godine	<u>447.658</u>	<u>654.610</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

22. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Kratkoročni finansijski plasmani u iznosu od EUR 137.360 (2015: EUR 142.484) odnose se na tekuće dospjeće beskamatnih kredita datih zaposlenima za kupovinu stanova (napomena 19).

23. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Blagajna	175	843
Tekući računi	285.088	155.921
Devizni računi	46.029	48.686
Ostala novčana sredstva	5.401	72.556
	<u>336.693</u>	<u>278.006</u>

24. POREZ NA DODATU VRIJEDNOST I AVR

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Unaprijed plaćene premije osiguranja	44.572	70.049
Ostala razgraničenja – razgraničene obaveze	52.652	63.543
Razgraničeni troškovi za pomoć penzionerima (napomena 28)	-	552.116
	<u>97.224</u>	<u>685.708</u>

Odlukom Skupštine akcionara od 11. septembra 2013. godine iskazana je dugoročna obaveza – pomoć penzionerima za rješavanje stambenih pitanja sa isplatom u 6 polugodišnjih rata. U toku 2016. godine isplaćene su preostale dvije rate po navedenom osnovu u iznosu od EUR 552.116.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

25. AKCIJSKI KAPITAL

	31. decembar 2016.			31. decembar 2015.		
	Broj akcija	%	Vrijednost	Broj akcija	%	Vrijednost
A2A S.p.a.						
Brescia, Italy	2.000.000	39,49	8.487.800	2.000.000	39,49	8.487.800
Crna Gora	1.575.632	31,11	6.686.825	1.575.632	31,11	6.686.825
Aco Đukanović	599.798	11,84	2.545.483	599.798	11,84	2.545.483
Podravska banka d.d. Ljubljana	16.780	0,33	71.213	17.780	0,35	75.457
Carine d.o.o. Podgorica	10.000	0,20	42.439	10.000	0,2	42.439
Otvoreni investicioni fond „HLT Fond“- u postupku transformacije	7.188	0,14	30.505	-	-	-
Monte Invest	3.394	0,07	14.403	-	-	-
Montinvest d.o.o. Podgorica	2.230	0,04	9.464	2.230	0,04	9.464
Zbirni kastodi račun	61.653	1,22	262.215	55.835	1,10	236.958
Ostali akcionari	787.768	15,56	3.342.643	803.168	15,80	3.408.564
Ukupno	5.064.443	100	21.492.990	5.064.443	100	21.492.990

Na dan 31. decembra 2016. godine, akcijski kapital Društva sastoji se od 5.064.443 obične akcije sa pravom glasa, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 4,24. Akcije Društva se kotiraju na Montenegroberzi u Crnoj Gori. Tržišna vrijednost akcija Društva na dan 31. decembra 2016. godine iznosi EUR 3,00 (31. decembra 2015. godine: EUR 3,50).

26. DUGOROČNA REZERVISANJA

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Dugoročna rezervisanja za troškove rekultivacije zemljišta	3.559.317	3.326.923
Dugoročna rezervisanja za otpremnine zaposlenih	2.688.966	2.780.231
Dugoročna rezervisanja za jubilarne nagrade	350.050	346.669
Rezevirsanja za neiskorišćene godišnje odmore	231.678	-
	6.830.011	6.453.823

Zakonom o rudarstvu Crne Gore propisano je da je Društvo, koje je steklo odobrenje za eksploataciju, dužno da u toku i po završetku izvođenja radova na eksploataciji mineralnih sirovina privede zemljište na eksploatacionom polju namjeni, prema projektu rekultivacije zemljišta, odnosno da preduzme mjere zaštite životne sredine sadržane u elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu na koji je od strane organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine i zaštite voda, data saglasnost u skladu sa zakonom. Diskontovana vrijednost dugoročnih rezervisanja za troškove rekultivacije zemljišta sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine, odnose se na sljedeće zemljište:

- Površinski kop „Potrlica“ – EUR 120.580
- Unutrašnje odlagalište „Kutlovača“ – EUR 67.250
- Površinski kop „Borovica“ – EUR 382.802
- Spoljašnje odlagalište „Grevo“ – EUR 959.200
- Spoljašnje odlagalište „Jagnjilo“ – EUR 2.029.485

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

26. DUGOROČNA REZERVISANJA (nastavak)

Dugoročne obaveze po osnovu rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju utvrđene su aktuarskim odmjerkavanjem, sa sljedećim pretpostavkama: diskontna stopa 10%, rast zarada 3% i stopa fluktuacije 5%.

Po kolektivnom ugovoru, Društvo dodjeljuje jubilarne nagrade zaposlenima, povodom 10, 20, 30 i 40 godina radnog staža u Društvu, i to:

- za 10 godina rada u visini od 3 najniže cijene rada u Društvu;
- za 20 godina rada u visini od 4 najniže cijene rada u Društvu;
- za 30 godina rada u visini od 5 najnižih cijena rada u Društvu;
- za 40 godina rada u visini od 6 najnižih cijena rada u Društvu.

Promjene na dugoročnim rezervisanjima za 2016. i 2015. godinu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Stanje na početku godine	6.453.823	5.674.966
Povećanje – troškovi rekultivacije (napomena 10)	578.864	1.585.925
Smanjenje – troškovi rekultivacije (napomena 13)	(346.470)	(128.140)
Povećanje – otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 10)	86.776	-
Korišćenje – otpremnine i jubilarne nagrade	(165.804)	(376.820)
Ukidanje – otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 13)	(8.856)	(302.108)
Povećanje – neiskorišćeni godišnji odmori (napomena 10)	231.678	-
Stanje na kraju godine	<u>6.830.011</u>	<u>6.453.823</u>

27. DUGOROČNI KREDITI

	(Iznosi u EUR)	
	<u>31. decembar 2016.</u>	<u>31. decembar 2015.</u>
Dugoročni krediti u zemlji	1.467.327	4.209.932
Dugoročni krediti u inostranstvu	1.733.380	3.500.000
Dugoročni krediti za robu Lager d.o.o Posušje	834.829	834.829
<i>Minus:</i> Tekuće dospjeće obaveza po osnovu dugoročnih kredita	(4.035.536)	(5.693.825)
	<u>-</u>	<u>2.850.936</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

27. DUGOROČNI KREDITI (nastavak)

	(Iznosi u EUR)					
	Period/ mjeseci	Godišnja kamatna stopa	Grace period/ mjeseci	Inicijalno odobreni iznos	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
<i>Dugoročni krediti od banaka u zemlji</i>						
- Atlas banka AD, Podgorica	60	9,00%	12	3.000.000	-	712.991
- Erste bank AD, Podgorica i Erste banka DD, Rijeka	60	3m EURIBOR + 6,90%	3	5.000.000	866.391	1.750.000
- Addiko Bank AD Podgorica	48	3m EURIBOR +6,70%	-	4.299.639	600.936	1.746.941
					1.467.327	4.209.932
<i>Dugoročni krediti od banaka u inostranstvu</i>						
- Erste bank AD, Podgorica i Erste bank DD, Rijeka	60	3m EURIBOR + 6.90%	3	10.000.000	1.733.380	3.500.000
					1.733.380	3.500.000
<i>Dugoročni kredit po osnovu kupovine opreme</i>						
- Lager d.o.o. Posušje	36	10,00%	3	3.356.500	834.829	834.829
<i>Ukupno dugoročni krediti</i>					4.035.536	8.544.761
<i>Minus: Tekuće dospijeće dugoročnih obaveza</i>					(4.035.536)	(5.693.825)
					-	2.850.936

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

27. DUGOROČNI KREDITI (nastavak)

Kao obezbjeđenje kredita kod Erste bank AD Podgorica i Erste Banka, D.D. Rijeka koriste se 8 vlastitih blanko mjenica, 8 blanko mjenica Elektroprivrede Crne Gore AD, Nikšić, Ugovor o cesiji prava i potraživanja Društva prema Elektroprivredi Crne Gore AD, Nikšić na osnovu Ugovora o prodaji uglja, Ugovor o kontinuiranoj hipoteci na nekretninama upisanim u zemljišnim knjigama u listu nepokretnosti 272 KO Crljenice i Ugovor o jemstvu između Elektroprivrede Crne Gore AD, Nikšić i Erste grupe.

Osiguranje po kreditu Lager d.o.o. Posušje je 36 blanko mjenica potpisanih od strane Društva.

Sredstvo obezbjeđenja kredita kod Addiko Bank AD Podgorica su 20 blanko mjenica potpisanih od strane Društva, kao i 20 blanko mjenica sa mjeničnim ovlašćenjima "Elektroprivreda Crne Gore" AD, Nikšić kao i ovlašćenje za popunjavanje naloga za naplatu potpisano od strane ovlašćenog lica Elektroprivreda Crne Gore AD, Nikšić.

Dospijeće obaveza po osnovu uzetih dugoročnih kredita sa stanjem na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine prikazano je u narednoj tabeli:

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Do jedne godine	4.035.536	5.693.825
Od jedne do dvije godine	-	2.850.936
	<u>4.035.536</u>	<u>8.544.761</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

28. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Obaveza po osnovu koncesije za eksploataciju mrkolignitnog uglja	5.714.550	6.386.850
Korekcija početnog stanja obaveza po osnovu koncesije za eksploataciju mrkolignitnog uglja (diskont obaveza u skladu sa MRS 39)	(1.269.308)	-
Tekuće dospijeće dugoročnih obaveza po osnovu koncesija (napomena 29)	(422.922)	(672.300)
	<u>4.022.320</u>	<u>5,714,550</u>
Obaveze za pomoć penzionerima	-	552.116
Obaveza po osnovu uređenja prostora	-	50.403
	<u>4.022.320</u>	<u>6.317.069</u>
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	-	284.199
Minus: Tekuće dospijeće obaveza po osnovu finansijskog lizinga	-	(284.199)
	<u><u>4.022.320</u></u>	<u><u>6.317.069</u></u>

Ostale dugoročne obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine, u iznosu od EUR 5.714.550 (31. decembra 2015. godine: EUR 6.386.850) odnose se na dugoročni dio obaveza po osnovu koncesije za eksploataciju mrkolignitnog uglja na eksploatacionom polju Pljevaljski ugljeni basen (napomena 17). Diskont obaveza po osnovu koncesija u skladu sa MRS 39 u iznosu od EUR 1.269.308 je sproveden po osnovu ročnosti dospijeća i svođenjem na neto sadašnju vrijednost, korišćenjem diskontne stope od 5,61% koja predstavlja prosječno ponderisanu aktivnu kamatnu stopu banaka (efektivna) za privredu preko jedne godine (novoodobreni poslovi) objavljenu od strane Centralne banke Crne Gore za decembar 2016. godine.

Obaveze po osnovu finansijskog lizinga

	Period/ Mjeseci	Godišnja kamatna stopa	Grace period/ Mjeseci	Inicijalno odobreni iznos	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
(Iznosi u EUR)						
<i>Obaveze po osnovu finansijskog lizinga</i>						
- Heta Leasing d.o.o. Podgorica	36	3m EURIBOR + 6,90%	-	1.869.956	-	284.199
					-	284.199
<i>Minus: Tekuće dospijeće obaveza po osnovu finansijskog lizinga</i>					-	(284.199)
					<u>-</u>	<u>(284.199)</u>
					<u><u>-</u></u>	<u><u>-</u></u>

Društvo je sa Hypo Alpe Adria Leasing d.o.o. Podgorica (sada Heta Leasing d.o.o. Podgorica) potpisalo reprogram za 11 ranije odobrenih ugovora finansijskog lizinga različitih dospijeća i prosječne godišnje kamatne stope 10%. U skladu sa reprogramom od 30. maja 2013. godine godišnja kamatna stopa iznosi 3M EURIBOR + 6,90%. Dospijeće obaveza po osnovu lizinga sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine je sljedeće:

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Do jedne godine	-	284.199
	<u>-</u>	<u>284.199</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

29. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Kratkoročni krediti u zemlji	399.993	1.890.000
Tekući dio dugoročnih obaveza po osnovu kredita (napomena 27 i 28)	4.035.536	5.693.825
Tekući dio dugoročnih obaveza po osnovu lizinga (napomena 28)	-	284.199
Tekući dio dugoročnih obaveza po osnovu koncesija (napomena 28)	422.922	672.300
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	<u>131.981</u>	<u>131.981</u>
	<u>4.990.432</u>	<u>8.672.305</u>

Obaveze Društva po kratkoročnim kreditima u iznosu od EUR 399.993 odnose se na kredit kod Prve banke AD, Podgorica, odobren dana 25. jula 2014. godine na period od 15 mjeseci i fiksnom kamatnom stopom od 3,65% p.a., a u 2015 godini aneksirani na period od 12 mjeseci.

Ostale kratkoročne finansijske obaveze koje sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine iznose EUR 131.981 i odnose se na obaveze po osnovu održavanja opreme od strane Lager d.o.o. Posušje u skladu sa ugovorom o pozajmici koje Društvo ima potpisano za nabavku opreme.

30. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Obaveze prema dobavljačima:		
- u zemlji	3.251.435	3.342.942
- u inostranstvu	<u>308.462</u>	<u>346.926</u>
	3.559.897	3.689.868
Obaveze po osnovu primljenih avansa	<u>32.195</u>	<u>46.313</u>
	<u>3.592.092</u>	<u>3.736.181</u>

Obaveze iz poslovanja u iznosu od EUR 3.592.092 (2015: 3.736.181) najvećim dijelom se odnose na obaveze prema dobavljaču za naftne derivate, Jugopetrol AD, Kotor, u iznosu od EUR 1.303.789 (2015: EUR 1.379.027) i dobavljaču za nabavljena osnovna sredstva, Atlas Montenegro d.o.o. Nikšić, u iznosu od EUR 749.685 (2015: EUR 556.393).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

31. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PVR

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Obaveze prema zaposlenima:		
- neto zarade	405.909	513.311
- porezi i doprinosi iz zarada	10.805.419	11.028.045
- otpremnine po osnovu odlaska u penziju i sporazumnog raskida radnog odnosa	56.636	1.142.163
Obaveze za manje isplaćene zarade iz prethodnih perioda, po presudi suda	-	43.511
Ostale obaveze prema zaposlenima	224.682	287.608
Obaveze prema zaposlenima – stambeni fond	1.540.457	1.266.540
Obaveze prema članovima Odbora direktora	7.194	7.388
Obaveze prema fizičkim licima po osnovu eksproprijacije zemljišta	5.472	2.560
Obaveze po osnovu kamata po uzetim kreditima	164.940	111.096
Obaveze po osnovu zatezних kamata za neblagovremeno izmirivanje dospjelih obaveza	460.326	373.024
Obaveze po osnovu sudskih sporova	909.155	912.093
PVR - Obaveze za varijabilni dio koncesija tekuće godine	288.147	538.532
PVR - Obračunate kamate i ostale obaveze	40.871	234.749
	<u>14.909.208</u>	<u>16.460.620</u>

Obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade u iznosu od EUR 10.805.419 (2015: EUR 11.028.045) Društvo nije isplaćivalo u rokovima dospijeća i za iste nije obračunavalo zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja. Društvo je dana 05. aprila 2017. godine dobilo Rjesenje br 03/1-109/3-17 od Ministarstva finansija Crne Gore o izmirivanju navedenih obaveza u jednakim mjesečnim ratama sa rokom otplate do jula 2022. godine (napomena 37).

Obaveze prema zaposlenima koje sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine iznose EUR 56.636 (31. decembra 2015. godine: EUR 1.142.163) se odnose na otpremnine koje Društvo ima po osnovu potpisivanja sporazumnog raskida radnog odnosa sa zaposlenima.

Obaveze po osnovu sudskih sporova koje sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine iznose EUR 909.155, odnose se u cjelosti na obaveze Društva prema 13 vlasnika u postupku eksproprijacije nepokretnosti za potrebe proširenja PK „Šumane I“.

Obaveze za doprinose za stambenu izgradnju sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine, u iznosu od EUR 1.540.457 (31. decembra 2015. godine: EUR 1.266.540) Društvo svakog mjeseca u skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom izdvaja posebni doprinos od 6% na obračunate bruto zarade zaposlenih za rješavanje stambenih potreba zaposlenih.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

32. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VRIJEDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost	573.352	530.405
Obaveze za koncesije	-	100.000
Obaveze za porez na nepokretnost	515.111	173.708
Obaveze po osnovu poreza i doprinosa na ostala lična primanja	1.754.967	1.560.254
Obaveze po osnovu poreza na prevoz zaposlenih	49.547	50.742
Obaveze po osnovu izdvajanja za sindikat	92.990	137.967
Obaveze po osnovu izdvajanja za rekreaciju invalida	20.248	30.085
Obaveze po osnovu izdvajanja za rehabilitaciju invalida	55.884	64.921
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	2.398	2.209
Obaveze za porez po odbitku	23.678	52.993
Ostale obaveze za lokalne poreze	7.686	7.643
	<u>3.095.861</u>	<u>2.710.927</u>

33. ZARADA PO AKCIJI

	31. decembar 2016.	(Iznosi u EUR) 31. decembar 2015.
Zarada akcionara Društva	3.715.647	4.718.368
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	5.064.443	5.064.443
Osnovna zarada po akciji - iz redovnog poslovanja	<u>0,73</u>	<u>0,93</u>
Zarada po akciji, neto	<u>0,73</u>	<u>0,93</u>

34. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2016. godine protiv Društva se vodi pedeset sudskih sporova od kojih je od posebnog značaja privredni spor po tužbi Opštine Pljevlja radi ispunjenja obaveza po osnovu Ugovora o uređenju građevinskog zemljišta iz 2004. godine. Iako u predmetnom ugovoru nije navedena vrijednost, tužilac je kao vrijednost spora naveo iznos od EUR 5.067.475. Privredni sud u Bijelom Polju je 17. marta 2015. godine donio presudu kojom se odbija tužbeni zahtjev tužioca - Opštine Pljevlja, kojim je tražio da se Društvo obaveže na ispunjenje Ugovora o naknadi za uređenje građevinskog zemljišta. Tužilac je Apelacionom sudu Crne Gore podnio žalbu, na osnovu koje je Apelacioni sud Crne Gore 04. juna 2015. godine donio rješenje, kojim je ukinuta prvostepena presuda i predmet vraćen na ponovni postupak.

Na osnovu dosadašnjeg toka sudskog spora, rukovodstvo smatra da neće nastati dodatne obaveze za Društvo po ovom osnovu i zbog toga nije izvršilo rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu proizaći po okončanju sudskog spora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

35. PORESKI RIZICI

Crna Gora trenutno ima više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na zarade, zajedno sa drugim porezima koji ne zavise od rezultata poslovanja. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, a takođe su i propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje kazni i zateznih kamata.

Kao što je objelodanjeno u napomenama 31 i 37 uz finansijske iskaze, Društvo je na dan 31. decembra 2016. godine iskazalo ostale kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od EUR 14.909.208 koje uključuju obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade u iznosu od EUR 10.805.419 koje Društvo nije isplaćivalo u rokovima dospjeća i za koje nije obračunavalo zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja. Ministarstvo finansija je dana 05. aprila 2017. godine donijelo Rješenje kojim se usvaja zahtjev Društva za reprogram duga koji Društvo ima prema Poreskoj upravi za neizmirene poreze i doprinose u jednakim mjesečnim ratama, sa rokom otplate do jula 2022. godine.

Pomenutim Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja je definisano da reprogram poreskog potraživanja poreskog dužnika obuhvata:

- 1) odlaganje plaćanja poreskog potraživanja u najviše 60 jednakih mjesečnih rata,
- 2) otpis kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem,
- 3) jednokratnu uplatu od 10% od ukupnog iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja.

Rešenje o reprogramu poreskog potraživanja može biti ukinuto ako Društvo ne uplati jednokratnu uplatu od najmanje 10%, ne uplati tri mjesečne rate u skladu sa rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja ili kasni više od 30 dana sa plaćanjem tekuće obaveze po osnovu javnih prihoda. U slučaju ukidanja rešenja o reprogramu poreskog potraživanja, poresko potraživanje utvrđeno rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja uvećava se za pripadajuću kamatu od dana njegovog nastanka u skladu sa zakonom kojim se uređuje poreski postupak, a poreski organ će po službenoj dužnosti pokrenuti postupak prinudnog izvršenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje poreski postupak.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj administraciji Crne Gore, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala.

36. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

i) Prihodi

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava	
	31. decembra	
	2016.	2015.
	<hr/>	<hr/>
<i>Prodaja uglja u zemlji (napomena 6)</i>		
Elektroprivrede Crne Gore AD, Nikšić ("EPCG")	35.019.206	44.626.096
	<hr/>	<hr/>
	35.019.206	44.626.096

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2016. godine

36. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (nastavak)

ii) Rashodi

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
<i>Troškovi električne energije (napomena 8)</i>		
EPCG	1.891.752	1.867.035
	<u>1.891.752</u>	<u>1.867.035</u>

iii) Potraživanja

	(Iznosi u EUR)	
	<u>31. decembra 2016.</u>	<u>31. decembra 2015.</u>
<i>Potraživanja za prodaju uglja (napomena 21)</i>		
EPCG	5.062.866	4.999.776
<i>Potraživanja za prodaju vage</i>		
EPCG	13.388	13.388
	<u>5.076.254</u>	<u>5.013.164</u>

iv) Obaveze

	(Iznosi u EUR)	
	<u>31. decembra 2016.</u>	<u>31. decembra 2015.</u>
<i>Kratkoročne obaveze iz poslovanja</i>		
EPCG	190.991	189.226
	<u>190.991</u>	<u>189.226</u>

Više rukovodstvo Društva

	(Iznosi u EUR)	
	Godina koja se završava 31. decembra	
	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Troškovi ličnih primanja ključnog rukovodećeg osoblja	538.515	734.476

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Nije bilo usklađujućih događaja nakon datuma izvještavanja, koji mogu uticati na finansijski položaj i rezultat Društva na dan i za period koja se završava 31. decembra 2016. godine.

Ministarstvo finansija je dana 5. aprila 2017. godine donijelo Rjesenje br 03/1-109/3-17 o reprogramu duga prema Društva prema Poreskoj upravi za neizmirene obaveze za poreze i doprinose u iznosu od EUR 13.437.192 za period od januara 2015. godine do januara 2017. godine. Društvo je izvršilo uplatu od 30% od osnovnog poreskog duga u iznosu od EUR 4.031.158 dana 28. februara 2017. godine i 18. maja 2017. godine. Ostatak poreskog duga za koji je odobren reprogram (umanjen za 30%) u ukupnom iznosu EUR 9.406.034 će biti vraćen u 60 jednakih mjesečnih rata u iznosu od EUR 156.767 od kojih prva rata dospijeva 1. avgusta 2017. godine do krajnjeg roka otplate 01. jula 2022. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

31. decembar 2016. godine

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA (nastavak)

Sa dobijanjem Rešenja o reprogramu, Društvo je nastavilo finansijsku konsolidaciju smanjenjem razlike između kratkoročnih obaveza i obrtnih sredstava, pa ta razlika na dan 30. jun 2017. godine iznosi EUR 2.224.042. Kratkoročne obaveze, posle prenosa na dugoročne obaveze i plaćanja 30% po osnovu reprograma poreskih obaveza, iznose EUR 15.884.493, dok iznos obrtnih sredstava na dan 30. jun 2017. godine iznosi EUR 13.660.451.